

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BRESTOVAC 2015.-2020.

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

1. RIJEČ OPĆINSKOG NAČELNIKA

Strategija razvoja općine Brestovac temeljni je dokument za provođenje politike razvoja i donošenje odluka tijela lokalne samouprave vezanih uz održivi razvoj svih sektora i djelatnosti predmetne općine u Požeško-slavonskoj županiji.

Svjesni razvojnih potencijala općine Brestovac, ovim dokumentom želimo utvrditi smjernice budućeg razvitka, a koji se prvenstveno temelje na važnom geostrateškom položaju, prirodnom bogatstvu, kulturnoj i prirodnoj baštini te poljoprivrednoj djelatnosti. Strategija će omogućiti koordinaciju interesa i aktivnosti različitih razvojnih dionika te učinkovito korištenje njihovih mogućnosti i resursa, kako bi se postigli zajednički razvojni ciljevi općine Brestovac.

Na ovim temeljima želimo razvijati Općinu te postati primjer dobre prakse u korištenju fondova Europske unije za razvojne projekte predviđene u Strategiji. Ključni problem s kojim se danas suočava većina jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj je višegodišnja gospodarska recesija i ekonomska kriza. Svjedoci smo kako svakim danom raste broj nezaposlenih i iseljenih, posebice mladih koji predstavljaju temelj za održivi razvoj svake zajednice.

Naš izazov i misija je stvoriti preduvjete i partnerstvo za osnaživanje gospodarstva, kako bi odgovorili na ključan ekonomski i društveni problem visoke nezaposlenosti mladih. To možemo učiniti jedino povećanjem efikasnosti i stavljanjem u funkciju svih raspoloživih ljudskih, prostornih i financijskih resursa. Upravo takav pristup zahtjeva strateško promišljanje razvoja i konsenzus kod definiranja pravca razvoja. Strategija razvoja općine Brestovac prvi je korak u tom procesu razvoja i napretka.

Ulazak Hrvatske u Europsku uniju prilika je da Općina Brestovac započne koristiti sve prilike koje proces integracije nudi, a istodobno uvažavajući svoje specifičnosti i prepoznatljivi

identitet Slavonije. Dostupna sredstva europskih fondova trebaju pomoći da se općina Brestovac razvija sukladno jasno utvrđenim smjernicama razvoja, a u skladu sa temeljnim strateškim dokumentima viših razina. Strategija razvoja Općine Brestovac rezultat je konsenzusa i partnerstva ključnih dionika koji su sudjelovali njenoj izradi te kao takva predstavlja zajedničku inicijativu u realizaciji postavljene vizije razvoja općine do 2020. godine. Ovim se putem zahvaljujem svima na doprinosu, kojim su omogućili da ovaj strateški dokument bude što kvalitetniji. Prilikom izrade Strategije pokazalo se da postoji dogovor oko temeljnih vrijednosti i vizije u budućnosti, kao i definiranih mjera, ciljeva i prioriteta razvoja općine. To nam daje nadu da gledamo budućnost s optimizmom kako bismo Strategiju pretvorili u praktične i konkretne razvojne projekte koji će podići kvalitetu života stanovnika općine i stvoriti ugodno mjesto življenja u budućnosti.

Općinski načelnik
Zdravko Mandić

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Z. Mandić', with a checkmark at the end.

2. PRISTUP IZRADE STRATEGIJE

Korak 1: Izrada analize situacije

Korak 2: Definiranje ciljeva i prioriteta strategije

Korak 3: Definiranje modaliteta provedbe strategije

Korak 4: Izrada plana provedbe strategije

Razvojna strategija Općine Brestovac izrađena je u skladu s Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10), a koji je propisalo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (MRRFEU). Kako bi proces razvoja, provedbe i praćenja strateških dokumenata bio usklađen na svim razinama (županijska i državna), preporučljivo je korištenje slične metodologije razrade te međusobno uskladive strukture samih dokumenata što se primijenilo i prilikom izrade Strategije razvoja Općine Brestovac.

Stručnjaci angažirani kao tehnička pomoć u izradi ove Strategije (u daljnjem tekstu: projektni tim) moderirali su proces definiranja politika lokalnog razvoja od strane Radne skupine za izradu strategije koju je općinska uprava imenovala te u čijem su sastavu sudjelovali predstavnici jedinice lokalne samouprave, predstavnici organizacija civilnog društva te predstavnici privatnog sektora. Radna skupina bila je podijeljena na 3 radne podskupine zadužene za sektore :

- Ruralni razvoj
- Društveni razvoj i kultura
- Gospodarstvo i infrastruktura

Radne podskupine uključile su stručnjake i predstavnike relevantne za navedena područja. (Odluka u poglavlju Prilozi). Proces razvoja Strategije organiziran je tako da bude jednostavan, lako ponovljiv i provediv u budućnosti. U nastavku je prikazan tijek procesa razvoja strategije u četiri jednostavna koraka.

Korak 1: Izrada analize situacije

Projektni tim identificirao je izvore podataka koje je potrebno prikupiti za izradu kvalitetne analize društveno-gospodarske situacije, a isti su prikupljeni, analizirani i prezentirani Radnoj

skupini. Analiza stanja služi kao podloga, odnosno polazište potrebno za kreiranje razvojnih prioriteta.

Široka područja analize su:

- geoprostorna obilježja;
- infrastruktura;
- demografske značajke;
- gospodarstvo;
- tržište rada;
- obrazovanje;
- ostala društvena infrastruktura
- ostala granska područja razvoja.

Korak 2: Definiranje ciljeva i prioriteta strategije

Projektini tim organizirao je i moderirao radionicu za definiranje SWOT analize (analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji) te ciljeva/prioriteta Strategije. Razvoj SWOT analize i prioriteta/ciljeva temeljio se na potrebama općine ali je također usklađen s prioritetima regionalnih i nacionalnih politika.

Za svaki cilj, odnosno prioritet, identificirane su mjere strategije koje su opet popraćene konkretnim razvojnim projektima. Svaku mjeru u praksi sačinjava jedan ili više razvojnih projekata ili projektnih ideja, a isti su se identificirali kroz sva 4 metodološka koraka. Projekti koji predstavljaju dio Baze podataka projekata za provedbu Strategije (korak 4) razrađeni su do razine projektne ideje. Ukupno su održane 2 radionice za definiranje SWOT analize, identifikaciju ciljeva, prioriteta i mjera Strategije.

Korak 3: Definiranje modaliteta provedbe strategija

Modaliteti provedbe uključuju definiranje okvira za provedbu odnosno uloge i odgovornosti dionika u provedbi i praćenju Strategije te identificiranje izvora financiranja. Radna skupina je, uz pomoć projektnog tima, utvrdila točno koje su institucije i organizacije nositeljice prioriteta Strategije odnosno pojedinih mjera kao i njihove uloge i odgovornosti. Također je utvrđen način praćenja Strategije te izvještavanje o napretku Strategije. Sustav praćenja temeljen je na objektivno provjerljivim pokazateljima u skladu s ciljevima i prioritetima ove Strategije.

Korak 4: Izrada baze projekata u provedbi strategije

Nakon procesa konzultacija, definiran je plan za provedbu Strategije te je izrađena i provedena analiza baze zrelosti projekata koja omogućuje objektivnu ocjenu projekata koji ulaze u plan. Određeni su prioritetni projekti, definirani ciljevi Akcijskog plana te identificirani financijski izvori. Akcijski plan sadržava sljedeće podatke:

- ciljeve;
- predviđene aktivnosti;
- razdoblje provedbe plana i pojedinih aktivnosti;
- izvršitelje aktivnosti;
- međusobnu povezanost aktivnosti;
- prioritizaciju aktivnosti;
- izvore financiranja aktivnosti;
- načine i indikatore praćenje ostvarivanja plana;
- kontrolu provedbe plana.

Posljednju fazu u razvoju Strategije predstavio je sastanak Radne skupine na kojem je Strategija službeno usvojena te izrađen plan komuniciranja sa širom javnosti. Radna skupina je bila 06.09.2016.g.

Konzultacije s dionicima

Proces konzultacija s ostalim dionicima, a vezano uz razvoj ovog ključnog strateškog dokumenta, započeo je 02.05.2016. godine i trajao je tijekom cijelog procesa razvoja Strategije. Nacrt ciljeva, prioriteta i mjera strategije stavljen je na službenu internet stranicu općine te je upućen poziv svim zainteresiranim dionicima da iznesu svoje mišljenje o identificiranim razvojnim temama. Općinsko vijeće je donijelo Odluku o usvajanju na 24.sjednici od 19.09.2016.g. Odluka o usvajanju je objavljena u Službenom glasniku Općine Brestovac broj 5/2016 od 20.09.2016.g.

3. STRATEŠKA PODLOGA PROCESU PLANIRANJA RAZVOJA OPĆINE BRESTOVAC

Općenito govoreći, strategija¹ je određivanje osnovnih dugoročnih ciljeva i zadataka nekog organizacijskog subjekta i usvajanje prostora djelovanja i alokacije resursa neophodnih za ostvarenje tih ciljeva. Strategija je zapravo zamisao, koncepcija, koja inspirira aktivnost upravljanja. Strategija predstavlja vještinu poslovnog planiranja. Takva zamisao ima određenu konstrukciju koja povezuje sve razine upravljačkih funkcija poslovnog subjekta u homogenu hijerarhijsku strukturu. Strategija nije detaljan plan ili program naputaka; ona je objedinjavajući okvir koji daje koherenciju i usmjerenje akcijama i odlukama pojedinca ili organizacije. Ona predstavlja stabilan i konzistentan način skladnje i prožimanja organizacije s njezinom svekolikom sadašnjom i budućom okolinom.²

Pristup izradi predmetnog dokumenta kojim se planira društveni i gospodarski razvoj uključuje preporučenu metodologiju izrade iznimno važnog planskog dokumenta kakav je strategija razvoja i osnovnih načela strateškog menadžmenta. Pojam „strateški menadžment“ podrazumijeva prije svega dugoročni pristup planiranju u privatnom sektoru, analizu interne i eksterne okoline, definiranje vizije, misije i ciljeva, formuliranje strategije, implementaciju strategije te kontrolu i evaluaciju. Ovaj pristup planiranju po načelima strateškog menadžmenta ima svoju primjenu i u javnom sektoru, a implementacija načela strateškog planiranja razvoja na državnoj i lokalnoj razini predstavlja nužnost i izazov, posebno danas kada nacionalna gospodarstva širom globaliziranog svijeta pokušavaju definirati strategije koje će biti u funkciji efikasnog, dugoročnog i održivog razvoja. Tako ovaj strateški dokument objedinjuje dvije osnovne funkcije.

- Prva se odnosi na njegovu funkciju ključnog strateškog dokumenta kojim se analizira postojeće stanje, definiraju potrebe, ciljevi i prioriteti, predlažu konkretne mjere i modeli kontrole i evaluacije.
- Druga funkcija ovog dokumenta odnosi se na jačanje apsorpcijskog kapaciteta Općine Brestovac u korištenju bespovratnih sredstava, kroz usklađivanje razvojnih ciljeva i procesa sa županijskom razvojnom strategijom, nacionalnim sektorskim strategijama, operativnim programima i strategijom Europa 2020.

¹ Thomas, H., Gardner, D.: Strategic Marketing and Management, John Wiley & Sons, New York, 1988., str. 43.

² Stacey, R. D.: Strateški menadžment i organizacijska dinamika, Mate, Zagreb, 1997., str.1.

Treba istaknuti da Europska unija snažno potiče razvoj prema načelu „*bottom – up*“ zbog neravnomjernog razvoja pojedinih regija, posebice takvih kao općina Brestovac. Tako je Republika Hrvatska prepoznala potrebu da definira regionalnu politiku, koja ima utjecaj na uravnotežen i održiv razvoj, ali i na konkurentnost države na globalnom tržištu. Ovakva politika provodi se na razine država Europske unije, kako bi se smanjile gospodarske i društvene razlike između pojedinih država. Na taj način, Unija odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih država članica u one manje razvijene. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje različitih država kao i njihov zajednički nastup i razvoj na globalnom tržištu. Takvom kohezijskom politikom, za koju je osigurano 351,8 milijardi eura do 2020. godine, očekuje se rješavanje sadašnjih ekonomskih i društvenih problema, kao i umanjivanje vjerojatnosti pojave sadašnjih problema u budućim razdobljima. Poseban značaj za održivi razvoj jedne zemlje i njezinu konkurentnost na globalnom tržištu sačinjava upravo regionalna politika. Za ciljeve kohezijske politike Republici Hrvatskoj u programskom razdoblju 2014. – 2020. na raspolaganju je 8,377 milijardi eura, za poljoprivredu i ruralni razvoj 2,026 milijardi eura, a za razvoj pomorstva i ribarstva 253 milijuna eura. Uz ova, europskim proračunom dostupna bespovratna sredstva, dostupni su Programi Unije, brojne inicijative suradnje, te inovativni financijski instrumenti koji povećavaju dostupnost kapitala ekonomskom razvoju.

S tim u vezi, i općina Brestovac u planiranju mora pristupiti sustavno i vremenski određeno, uvažavajući potrebe okoline i vodeći računa o strateškim dokumentima dionika u okruženju. Najznačajnije navodimo u nastavku.

Strategija Europa 2020

Europa 2020 je temeljni strateški dokument Europske unije za tekuće programsko razdoblje 2014.-2020.

Glavni cilj strategije je ostvarivanje rasta koji je:

- Pametan – razvijanje ekonomije temeljene na znanju i inovacijama
- Održiv - promicanje učinkovitog iskorištavanja resursa – zelenija i konkurentnija ekonomija
- Uključiv - njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Strategija Europa 2020 je odredila 5 konkretnih ciljeva koje želi postići do 2020. godine:

Tablica 1. Glavni ciljevi RH za 2020. godinu u odnosu na strategiju "Europa 2020"

Glavni ciljevi	EUROPA 2020	Hrvatska 2011	Hrvatska 2020
Zapošljavanje			
• zaposlenost populacije između 20 i 64 godine	75%	57%	59%
Istraživanje i razvoj			
• % BDP-a uloženo u istraživanje i razvoj	3%	0.73%	1,4%
Klimatsko-energetski cilj 20/20/20			
• smanjenje emisije stakleničkih plinova	20%	-	20%
• udio obnovljivih izvora energije	20%	13.8%	20%
• povećanje energetske učinkovitosti	20%	-	20%
Obrazovanje			
• postotak osoba koje rano napuste školovanje	10%	4,1%	4%
• postotak populacije u dobi 30-34 sa završenim tercijskim obrazovanjem	40%	24,5%	35%
Siromaštvo / socijalna isključenost			
• broj ljudi izloženih riziku siromaštva	20 milijuna manje	1.382.000	1.282.000

Izvor: Eurostat

Od svih država članica se očekuje da glavne ciljeve strategije "Europa 2020" prilagode svom nacionalnom kontekstu. U zajedničkoj regulativi koja određuje korištenje ESI fondova, Europska Komisija identificirala je 11 tematskih ciljeva u okviru kojih svaka država članica odabire investicijske prioritete i definira svoje specifične ciljeve.

Strateški ciljevi Republike Hrvatske

Partnerski sporazum

Predstavlja krovni strateški dokument koji svaka pojedina država članica potpisuje s Europskom komisijom. Njime se utvrđuje plan nacionalnih nadležnih tijela za uporabu sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju od 2014. do 2020. Također sadrži analizu razvojnih potreba te definira strateške ciljeve i prioritete ulaganja povezane s općim ciljevima strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast.

Hrvatski nacionalni ciljevi do 2020. godine usmjereni su prije svega na povećanje konkurentnosti, smanjenje regionalnih nejednakosti i siromaštva te jačanje ljudskih resursa.

U partnerskom sporazumu prepoznato je 6 strateških područja u kojima Hrvatska očekuje pozitivne promjene korištenjem sredstava iz europskih fondova:

- razvoj konkurentnih i inovativnih poduzeća;
- promicanje energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite prirodnih resursa;
- održiva i moderna prometna i mrežna infrastruktura;
- povećanje sudjelovanja na tržištu rada i poboljšanje dostupnosti i kvalitete obrazovanja;
- smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti;
- učinkovita javna uprava i pravosuđe.

Operativni programi

Vežu se na Partnerski sporazum te detaljno utvrđuju prioritete, mjere i aktivnosti potrebne za učinkovito korištenje sredstava iz ESI fondova. Ovi dokumenti pokrivaju ključna investicijska područja za aktualno programsko razdoblje te utvrđuju financijsku strukturu s obzirom na investicijske prioritete. Kod određivanja investicijskih prioriteta prilikom izrade Strategije vodilo se računa o usklađivanju s tri Operativna programa (OP) koje je pripremila Hrvatska i koji su odobreni od strane Europske Komisije, OP „Konkurentnost i kohezija“ i OP „Učinkoviti ljudski potencijali“ usvojenima u prosincu 2014. godine te s Programom ruralnog razvoja 2014.-2020. godine usvojenim u svibnju 2015. godine, te se sukladno tome krenulo u kompletiranje izrade strategije razvoja općine Brestovac.

Strateški ciljevi regije i Požeško-slavonske županije

Temeljni strateški dokumenti koji alociraju financijska sredstva iz ESI fondova u svrhu provedbe projekta specifičnih za jedinice lokalne i regionalne samouprave su:

- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske
- Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske
- Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske
- Industrijska strategija Republike Hrvatske
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Kako na nacionalnom nivou, u vrijeme izrade ove strategije, još uvijek nije izrađena nova strategija regionalnog razvoja RH, samim time kasni i izrada nove županijske strategije Požeško-slavonske županije (ŽRS) na koju se treba (kao dokument nižeg reda) vezati Strategija razvoja općine Brestovac.

S obzirom da je ministarstvo nadležno za regionalni razvoj (MRRFEU) dalo naputak da se važenje starih ŽRS-a produži do kraja 2015. godine, sadržaj Strategije razvoja Općine Brestovac usklađen je s relevantnim strateškim dokumentom – Strategijom razvoja Požeško-slavonske županije 2011. – 2013. Treba napomenuti da će se ovaj strateški dokument trebati eventualno revidirati radi usklađivanja s prioritetima i mjerama nove ŽRS Požeško-slavonske županije kada ona službeno stupi na snagu jer je trenutno u izradi. Međutim ne očekuje se veće zadiranje u intervencijsku logiku strateškog dokumenta s obzirom da se vodilo računa o smjernicama strateških dokumenata europske i nacionalne razine s kojima će se trebati uskladiti i nova strategija regionalnog razvoja RH i nova ŽRS naše županije. Ipak, ukoliko bude potrebe, ova razvojna strategija prilagodit će se razvojnim prioritetima nove ŽRS kako bi se osigurala potpuna komplementarnost i postigli sinergijski efekti. Osim navedene lokalne strategije, dokument je već usklađen i sa Strategijom razvoja LAG-a Barun Trenk.

4. OSNOVNA SITUACIJSKA ANALIZA

4.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE

4.1.1. FIZIČKO-GEOGRAFSKE ZNAČAJKE

Područje Općine Brestovac, svojim zapadnim dijelom graniči s Gradom Pakracom, a na istoku se pruža granica s Gradom Požegom i Općinom Velikom. Sjeverna, sjeveroistočna i sjeverozapadna granica Općine Brestovac ujedno su i županijske granice sa susjednom Virovitičko-podravskom i Bjelovarsko-bilogorskom županijom, a na krajnjem jugu Općina graniči s Brodsko-posavskom županijom.

Slika 1. Geografski položaj općine Brestovac

Površina Općine Brestovac, s ukupno 48 naselja, iznosi 279,24 km² (15,3% u odnosu na Županiju). Najveće naselje u Općini je Novo Zvečevo (42,39 km² ili 15,16%), dok najmanju površinu zauzima naselje Kamenska (0,53 km² ili 0,19%).

Prema prirodno- geografskoj regionalizaciji, područje zahvata pripada panonskoj megaregiji – slavonskom gromadnom gorju te joj, geografski gledano, granice prolaze Panonskim gorjem. Dominira umjereno kontinentalna klima na koju veoma jak modifikacijski utjecaj ima reljef i nadmorska visina, što se ističe u klimatskim različitostima gorskog okvira i zavale. Područje Općine pripada slivu rijeke Orljave koji se nalazi u centralnom dijelu Slavonije, u Požeškoj kotlini, okružen planinskim vijencem (Papuk, Krndija, Dilj gora, Požeška gora, Psunj i Ravna

gora), što ga čini donekle izoliranim. Najviši vrh okolnog gorja nalazi se na planini Psunj, visine 984 m (Brezovo polje). Na padinama okolnoga gorja formiraju se brojni potoci, koji formiraju dva glavna vodotoka Orljavu i Londžu, koji nakon spoja, južno od Pleternice, teku pod zajedničkim imenom rijeka Orljava.

Rijeka Orljava je glavni odvodni recipijent svih voda Požeštine, od kojih je najvažnija rijeka Londža, te brojni potoci kao Brzaja, Orljavica, Veličanka, Kaptolka, Vetovka, Vrbova, Kutjevačka Rika i Krajna, a prima i mnoštvo bujica.

Ukupno slivno područje rijeke Orljave iznosi 1.616 km i jednim dijelom prolazi kroz Općinu Brestovac. Srednja godišnja količina oborina u slivu je oko 830 mm, a srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10,5 C. Cjelokupno područje je osjetljivo po pitanju poplava, a ovisno o području koje se brani, njegovom značaju te ugroženosti ljudi i imovine, određen je stupanj zaštite. Područje sliva rijeke Orljave ima veliki značaj za područje općine Brestovac. Pitanje opskrbe vodom, navodnjavanja, obrana od poplava te iskorištavanja potencijala rijeke postavljaju uređenje sliva kao jedan od prioriteta u razvoju ovog područja.

4.1.2. BIOLOŠKO-EKOLOŠKE ZNAČAJKE

Na širem području Općine Brestovac a kartirano je nekoliko stanišnih tipova iz skupina:

- Površinske kopnene vode i močvarna staništa,
- Travnjaci,
- Šume,
- Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom te
- Izgrađena i industrijska staništa.

Prema položaju općine Brestovac staništa može se utvrditi da se površine nalaze u antropogeniziranom području, gdje se zaseoci i naselja izmjenjuju s poljoprivrednim površinama. Na užem području zahvata prevladava stanišni „Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama“. Toj skupini staništa pripadaju okrupnjene homogene parcele većih površina s intenzivnom obradom (višestruka obrada tla, gnojidba, biocidi i dr.) s ciljem masovne proizvodnje ratarskih jednogodišnjih i dvogodišnjih kultura. Često je prisustvo hidromelioracijske mreže koja obično prati međe između parcela. Na nereguliranim obalama dobro je razvijena obalna vegetacija gdje prevladavaju vrbe i topole, uz pridolazak jasena i johe. Također, mozaično se pojavljuje stanišni tip „Mezofilne livade“ koji predstavlja

najkvalitetnije livade košanice razvijene na površinama koje su često gnojene i kose se dva do tri puta godišnje. Rijeka Orlava predstavlja stanišni tipovršinske kopnene vode tekućice s prirodnim ili poluprirodnim zajednicama vezanim uz njih, obrasle vegetacijom, prirodnog ili antropogenog porijekla.

4.1.3. KLIMATSKE ZNAČAJKE

Općina Brestovac pripada širem prostoru Istočne Hrvatske, kojega u pogledu klimatskih osobina karakterizira homogenost klimatskih prilika, koje su prije svega odraz reljefnih osobina. Prostor općine Brestovac ima umjerenu kontinentalnu klimu s intenzivnim i čestim promjenama vremena koju karakteriziraju:

- srednja mjesečna temperatura je viša od 10°C u više od četiri mjeseca u jednoj godini,
- srednja temperatura najhladnijeg mjeseca u godini kreće se između -30°C i -18°C, a ne prelazi -22°C,
- ukupne količine oborina kreću se od 700 do 900 mm godišnje,
- vjetrovitost je promjenjiva, a karakteristični za ovo područje su slabi vjetrovi i tišina, dok su jaki vjetrovi rijetkost.

Na klimu ovog područja veoma jak modifikacijski utjecaj imaju reljef i nadmorska visina, što se ističe u klimatskim različitostima gorskog okvira i zavale. U vegetativnom periodu IV.-IX. mjeseca u prosjeku padne otprilike 450 mm kiše, a najviše oborina padne u VI., VII. i VIII. mjesecu. Oko 10% oborina padne u obliku snijega. Prosječna godišnja temperatura iznosi 10,5°C, a vlažnost zraka iznosi 82,10%. Odlike klimatskih prilika razmatranog područja Požeške kotline uvjetovane su odlikama opće cirkulacije atmosfere u umjerenim širinama te prirodnim položajem. Područje Požeško-slavonske županije ima umjereno kontinentalnu klimu i nalazi se u cirkulacijskom pojasu vjetrova umjerenih širina s intenzivnim i čestim promjenama vremena.

Smjer vjetra uvjetovan je općim strujanjem atmosfere širih razmjera i lokalnim faktorima, prije svega ortografijom. S obzirom na smjer strujanja vjetrova u svim sezonama prevladava strujanje sa zapada što je posljedica prevladavajućeg zapadnog strujanja u umjerenim geografskim širinama, ali kanaliziranog pružanjem kotline u smjeru zapad – istok. U godini prosječno oko četvrtina svih vjetrova(261,3%) puše iz zapadnog smjera. Zapadnjak je najučestaliji ljeti (300,8%), a tek nešto rjeđi zimi(229,2%) kad je malo zastupljeniji vjetar iz

sjevernog kvadranta (182,6‰). Tišine su vrlo rijetke, a najčešće su zimi (5,7‰). Jačine vjetra po smjerovima se vrlo malo razlikuju. Srednja godišnja jačina vjetra bez obzira na smjer je 1,4 Beauforta. Tek nešto većom jačinom prosječno puše sjevernjak (1,6 Beauforta), a vjetar iz sjeverozapadnog smjera najmanje je jačine (1,2 B). Na prigorskom i podgorskom području vjetrovi su općenito intenzivniji negoli na nižim područjima. Vjetar je prosječno najjači u proljeće (1,5 B), ali su općenito razlike u jačini vjetra po sezonama minimalne (1,3-1,5 B). U svim sezonama sjeverni je vjetar najjači (1,5-1,77 B). U proljeće jednakom jačinom (1,7 B) pušu sjeveroistočni i istočni vjetar. Zimi je najslabiji istočnjak, a u ostalim sezonama jugozapadnjak.

4.1.4. KARAKTERISTIKE TLA

U reljefnom smislu Općina Brestovac je područje dolina, terasa i brežuljaka do cca 200 m nadmorske visine, te brda preko 200 m.n.v., prekrivenih travnjacima (livade), obradivim površinama i šumama. Litološku podlogu čine šljunci, pijesak, ilovača, glina, lesoliki sedimenti, lapor, laporoviti vapnenac, škriljevci, konglomerati i pješčenjak različite starosti i prostornog rasporeda.

Uvažavajući različitost pedogenetskih faktora i njihov utjecaj na formiranje pedosfere, odnosno ukupnog geomorfološkog područja, evidentirane su sljedeće geomorfološke jedinice:

- riječne i potočne doline,
- terase i brežuljci manjih nagiba,
- brežuljci većih nagiba i brda.

Za fiziografsku jedinicu riječnih i potočnih dolina svojstvena su aluvijalno-koluvijalna, semiglejna i močvarno glejna tla, zatim aluvijalni ili/i koluvijalni šljunkoviti, pjeskoviti, ilovasti i glinasti litološki ili matični supstrat te prostorna izmjena livada i obradivih površina. Za fiziografsku jedinicu terasa i brežuljaka manjih nagiba, svojstva su lesivirana, pseudoglejna i kiselo (distrično) smeđa tla sa ilovačama odnosno lesolikim klastičnim sedimentima. U ukupnom prostoru prevladavaju obradive površine. Istraživanja mineralnih sirovina na području općine Brestovac također imaju dugu tradiciju, od jamskih radova na smeđem ugljenu preko pokusnog rudnika talk-kloritnog škriljca i eksploatiranja grafita do dnevnih kopova otvorenih ležišta kvarcnog pijeska i analcimskog tufita.

Tablica 1. Tabelarno prikazana postojeća i planirana eksploatacijska polja

Eksploatacijska polja Požeško-slavonske županije					
R.b	JLS	Naziv eksploatacijskog polja	Vrsta mineralnih sirovina	Površina (cca u ha)	Oznaka
1.	Brestovac	Vranić	kremeni pijesak	37	E3
2.		Brdo-Dolac	šljunak	5	E3
3.		Orljavac	tehničko - građevni kamen	5	E3
4.		Šamanovica	tehničko - građevni kamen	6	E3

Izvor: Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije, 2011.

4.2. STANOVNIŠTVO

Prema rezultatima Popisa stanovništva 2011. godine, na području Općine Brestovac, koja obuhvaća 48 naselja, živi ukupno 3.726 stanovnika u 1.390 kućanstva, a detaljna analiza je u nastavku.

Tablica 2. Broj stanovnika-ukupno

Stanovništvo									
	1991	2001						2011	2011/1991
		Ukupno	0-14	15-64	Udio	65+	prosj.st		
Požeško-slavonska županija	99.831	85.831	16.966	55.351	64%	13.514	38,2	78.034	78,16%

Općina Brestovac	5.395	4.028	722	2.559	64%	747	40,2	3.752	69,55%
------------------	-------	-------	-----	-------	-----	-----	------	-------	--------

Izvor: www.dzs.hr

Općina Brestovac ukupno broji 48 naselja koji su smješteni u nizinskom i brdskom području Općine. U narednoj je vidljiv negativan demografski trend na području Općine Brestovac u razdoblju 1971.-2011. godine koji je sumarno prikazan u usporedbi sa situacijom u cijeloj Požeško-slavonskoj županiji. Važno je naglasiti da je ovakvo kretanje stanovništva prisutno na razini cijele Požeško-slavonske županije te je djelomično uzrokovano Domovinskim ratom i recesijom, pa je kao takvo prisutno i u ostalim dijelovima Republike Hrvatske

Tablica 3. Broj stanovnika-po naseljima

Kretanje broja stanovnika i kućanstava u razdoblju 1971.-2001. godine	Broj stanovnika					Broj kućanstava		
	1971.	1981.	1991.	2001.	Indeks 2001./1971.	1991.	2001.	Indeks 2001./1991.
Naselje								
Amatovci	69	31	19	1	1,45	11	1	9,09
Bogdašić	38	17	9	-	-	4	-	-
Bolomače	26	28	23	13	50,00	8	5	62,50
Boričevci	140	144	113	137	97,86	43	43	100,00
Brestovac	629	655	683	796	126,55	223	240	107,62
Busnovi	126	106	113	97	76,98	32	27	84,37
Črljenci	114	65	50	11	9,65	23	7	30,43
Čečavac	83	62	49	5	6,02	23	3	13,04
Čečavački Vučjak	193	146	127	4	2,07	39	2	5,13
Daranovci	223	183	158	185	82,96	64	62	96,87
Deževci	166	138	164	169	101,81	49	51	104,08
Dolac	235	220	191	178	75,74	67	59	88,06
Donji Gučani	106	122	119	120	113,21	31	33	106,45
Gornji Gučani	91	99	84	53	58,24	23	15	65,22
Ivandol	182	162	165	131	71,98	52	44	84,61
Jaguplije	291	238	205	175	60,14	72	60	83,33
Jeminovac	93	83	66	1	1,07	25	1	4,00
Kamenska	65	47	40	1	1,54	15	1	6,67
Kamenski Šeovci	52	40	20	-	-	10	-	-
Kamenski Vučjak	184	104	89	5	2,72	31	2	6,45
Koprivna	106	95	70	8	7,55	28	3	10,71

Kruševo	29	17	17	1	3,45	7	1	14,29
Kujnik	118	95	83	21	17,80	30	14	46,67
Mihajlije	3	-	-	-	-	-	-	-
Mijači	163	126	97	18	28,57	34	8	23,53
Mrkoplje	29	5	4	-	-	2	-	-
Novo Zvečevo	80	54	113	27	33,75	35	12	34,29
Nurkovac	232	216	206	245	105,60	74	73	98,65
Oblakovac	89	72	60	5	5,62	21	2	9,52
Orljavac	417	339	297	203	48,68	109	77	70,64
Pasikovci	104	81	87	18	17,31	37	12	32,43
Pavlovci	208	166	172	207	99,52	52	56	107,69
Perenci	135	116	78	66	48,89	31	30	96,77
Podsreće	125	124	109	21	16,80	38	11	28,95
Požeški Brđani	105	76	73	82	78,09	28	23	82,14
Rasna	110	82	65	9	8,18	25	6	24,00
Ruševac	82	65	44	2	2,44	19	2	10,52
Sažije	172	141	118	29	16,86	39	10	25,64
Skenderovci	213	227	215	221	103,75	67	61	91,04
Sloboština	155	100	83	14	9,03	37	9	24,32
Striježevica	124	101	88	7	5,64	34	3	8,82
Šnjegavić	229	157	123	13	5,68	46	6	13,04
Šušnjari	8	4	-	-	-	-	-	-
Vilić Selo	232	205	171	185	79,74	62	54	87,09
Vranić	30	28	23	-	-	3	-	-
Zakorenje	260	239	231	205	78,85	68	69	101,47
Završje	109	175	256	318	291,74	76	91	119,74
Žigerovci	58	44	25	21	36,21	15	13	86,67
Ukupno Općina	6.831	5.840	5.395	4.028	58,97	1.862	1.302	69,92

Jedan od razloga smanjivanja broja stanovnika je centralizacija koja rezultira sve naglašenijim iseljavanjem stanovnika (posebno mladih) iz ruralnih područja. Najveći pad broja stanovnika kao i domaćinstava Općina Brestovac bilježi u razdoblju između posljednja tri popisa stanovništva (1991. i 2011. godine) što je posljedica Domovinskog rata i recesije. Gustoća naseljenosti Općine je izrazito niska te iznosi 14,42 st./km² što je daleko ispod prosjeka Županije (47,13 st./km²), ali i Republike Hrvatske (78,48 st./km²). Uspoređujući podatke dvaju Popisa stanovništva (1991. i 2001. godine) primjećujemo da je na svim razinama došlo smanjenja broja stanovnika i kućanstava. Naime, 1991. godine na području Općine Brestovac živjelo je 5.395 stanovnika u 1.862 kućanstva, a 2001. broj stanovnika se smanjio za 25,34%, te broj kućanstava za 30,08%.

Prema rezultatima Popisa 2011. godini u Požeško-slavonskoj županiji je bilo 27.029 kućanstava s prosječnim brojem članova od 2,89 članova. Usporedimo li podatke s prethodnim popisom iz 2001. godine vidi se smanjenje broj kućanstava za 416 kućanstava kao i prosječnog broja članova kućanstava koji je 2001. god. iznosio 3,13 člana po kućanstvu. U nastavku su najnoviji podaci za broj kućanstava i broj članova kućanstava 2001. i 2011. godine, u usporedbi sa ostalim dijelovima županije.

Tablica 4. Broj kućanstava

BROJ KUĆANSTAVA I PROSJEČAN BROJ ČLANOVA KUĆANSTAVA 2001. i 2011.god.						
JLS	Stanovnici 2001. god.	Broj kućanstava 2001. god.	Prosječan broj članova kućanstava 2001. god.	Stanovnici 2011. god.	Broj kućanstava 2011. god.	Prosječan broj članova kućanstava 2011.god.
Kutjevo	7.472	2.244	3,33	6.247	2.058	3,04
Lipik	6.674	2.448	2,73	6.170	2.383	2,59
Pakrac	8.855	3.448	2,27	8.460	3.434	2,46
Pleternica	12.883	3.776	3,41	11.323	3.608	3,14
Požega	28.201	9.107	3,10	26.248	9.322	2,84
Brestovac	4.028	1.302	3,09	3.726	1.390	2,68
Čaglin	3.386	1.049	3,23	2.723	873	3,12
Jakšić	4.437	1.276	3,48	4.058	1.245	3,26
Kaptol	4.007	1.111	3,61	3.472	1.019	3,41
Velika	5.888	1.684	3,50	5.607	1.697	3,30
PSŽ	85.831	27.445	3,13	78.034	27.029	2,89

Izvor: DZS 2001. i 2011. god., obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Broj kućanstava na području Požeško-slavonske županije povećan je u 3 JLS, najviše u gradu Požega (+215), zatim općina Brestovac (+88) i općina Velika (+13). U ostalim 7 JLS zabilježen je pad broja kućanstava, a najviše u gradu Kutjevo (-186) i općini Čaglin (-176). Podaci o broju stanova dostupni su kao Prvi rezultati iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, te ih kao takve i navodimo. Slijedeća tablica donosi povećanje/smanjenje broja stanova i ukupan broj stanova na području Požeško-slavonske županije. U ukupnom broju stanova na području Požeško-slavonske županije došlo je do povećanja za 3.855 stanova ili 12,4%, kao i u broju stanova za stalno stanovanje koji iznosi 3.714 ili 12,1% stanova više od popisa iz 2001. godine.

Tablica 5. Broj stanova

JLS	S T A N O V I						
	Ukupan broj stanova			Stanovi za stalno stanovanje			
	2001.	2011.	Pad/ porast	2001.	% od ukupno stanova	2011.	% od ukupno stanova
Kutjevo	2.545	2.592	47	2.528	99,33	2.559	98,73
Lipik	3.111	3.804	693	3.015	96,91	3.789	99,61
Pakrac	4.002	5.084	1.082	3.940	98,45	4.987	98,09
Pleternica	4.098	4.329	231	4.085	99,68	4.277	98,90
Požega	10.016	11.002	986	9.924	99,08	10.867	98,77
Brestovac	1.482	1.962	480	1.412	95,28	1.915	97,60
Čaglin	1.500	1.490	-10	1.470	98,0	1.391	93,35
Jakšić	1.312	1.422	110	1.309	99,77	1.408	99,02
Kaptol	1.210	1.210	0	1.175	97,11	1.188	98,18
Velika	1.911	2.147	236	1.825	95,5	2.016	93,90
PSŽ	31.187	35.042	3.855	30.683	98,38	34.397	98,16

Izvor: DZS 2001. i 2011. god.

Između popisa 2001. i 2011. godine najveći porast ukupnog broja stanova na području Požeško-slavonske županije je u gradu Pakrac (1.082), a jedini pad ukupnog broja stanova je u općini Čaglin (-10). Najveći udio stanova za stalno stanovanje imao je grad Lipik (99,61), a najmanji udio ponovo općina Čaglin (93,35). U općini Brestovac zabilježen je porast od 480 stanova u promatranih 10 godina.

4.3. GOSPODARSTVO

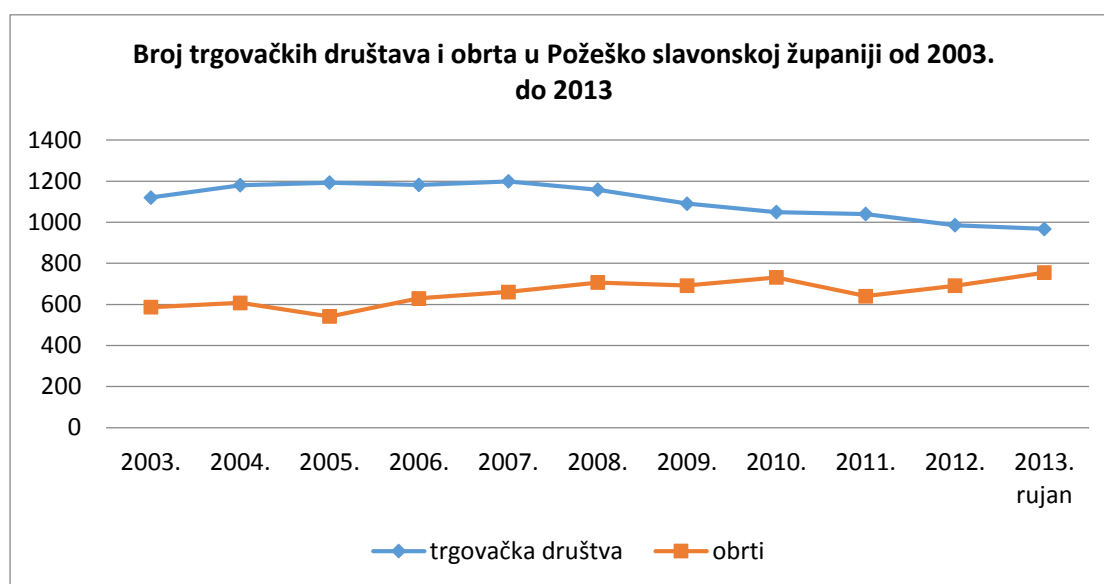
U današnjem vremenu i gospodarskim uvjetima ovog kraja također dominira poljoprivredno-prerađivačka proizvodnja, a u zamahu je razvoj obrta te maloga i srednjega poduzetništva u djelatnosti vinogradarstva i vinarstva, građenja, prerade drveta, cestovnog prijevoza i uslužnih djelatnosti. Gospodarske prilike održavale su naprednim društveni i kulturni život kutjevačkoga kraja. Brestovac kao općina u manjem obujmu doprinosu gospodarstvu zbog manjeg broja subjekata u odnosu na druge općine, ali se može promatrati i kroz trend u Požeško-slavonskoj županiji.

Tablica 6. Broj poduzeća i obrta u Požeško slavonskoj županiji i RH od 2003. do 2013. godine

godina	trgovačko društvo (TD) / OBRT	Požeško-slavonska županija	UKUPNO RH	godina	trgovačko društvo (TD) / OBRT	Požeško-slavonska županija	UKUPNO RH
2003.	TD	587	66.754	2009.	TD	692	105.513
	OBRT	1.121	101.671		OBRT	1.091	92.965
2004.	TD	608	72.489	2010.	TD	732	113586
	OBRT	1.181	105.567		OBRT	1.050	88.340
2005.	TD	542	73.414	2011.	TD	641	108.931
	OBRT	1.193	105.107		OBRT	1.040	86.424
2006.	TD	630	85.245	2012.	TD	691	116.550
	OBRT	1.182	103.986		OBRT	986	83.714
2007.	TD	661	93.333	2013.	TD	755	125.794
	OBRT	1.199	103.450		OBRT	968	82.072
2008.	TD	707	103.382				
	OBRT	1.159	100.777				

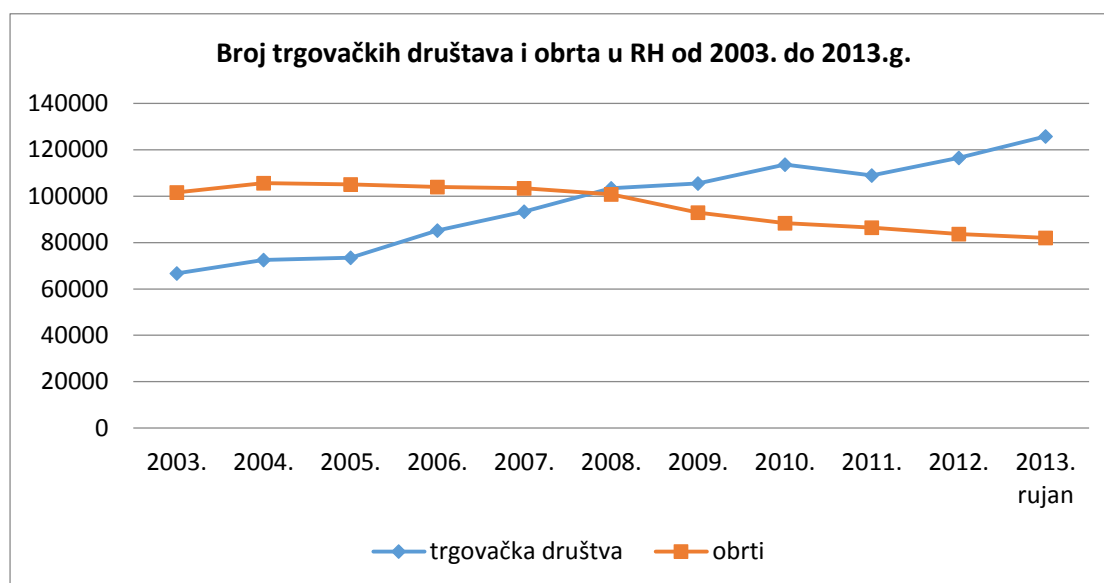
Izvor: www.dsz.hr

Slika 2. Broj obrta i poduzeća u Požeško slavonskoj županiji od 2003. do 2013. g

Izvor: Strategija razvoja grada Požege 2015.-2020.

Slika 3. Broj obrta i poduzeća u RH od 2003. do 2013. g

Izvor: Strategija razvoja grada Požege 2015.-2020.

Gore navedeni grafikon i tablica pokazuju kako je broj trgovačkih obrta u razdoblju od 2003.-2013. godine opadao u Požeško-slavonskoj županije u odnosu na Republiku Hrvatsku gdje je vidljiv trend porasta broja trgovačkih društava. Isto tako, vidljivo je kako je broj obrta u Požeško-slavonskoj županije rastao dok je trend na razini Republike Hrvatske opadajući. Nekada vrlo zastupljeno kao tradicionalna gospodarska djelatnost, danas je obrtništvo općine Brestovac prilično nerazvijeno te pokazuje daljnje negativne trendove. Kao i ostali gospodarski subjekti, obrtnici su pogođeni globalnom gospodarskom krizom, te se broj obrta kontinuirano smanjuje posljednjih 5-7 godina. Dio obrtnika se nalazi u financijskoj blokadi računa, čime su bitno ograničene mogućnosti poslovanja.

Tablica 7. Broj gospodarskih subjekata

	Broj aktivnih obrtnika 20.10.2015.	Broj aktivnih trgovačkih društava 01.03.2016.	Broj aktivnih trgovačkih društava s više od 10 zaposlenih
BRESTOVAC	28	60	4

Opći loši uvjeti poslovanja onemogućuju izgradnju konkurentnog obrtništva i poduzetništva u općini Brestovac, kako zbog nelojalne konkurencije, tako zbog pretjerane birokratiziranosti i preroguliranosti u poslovanju. Na području općine posluju uglavnom gospodarski subjekti s prosječno malim brojem zaposlenih koji, na žalost, ne mogu doseći

razinu konkurentnosti potrebnu za izazove sve zahtjevnijeg tržišta.

4.4. POLJOPRIVREDA

Od ukupno 181.811 ha površine Požeško-slavonske županije - gradive površine u prostornim planovima zauzimaju 7,21% površine, dok za negradivi prostor preostaje 92,79% površine. Negradivi prostor obuhvaća: poljoprivredno zemljište (81442,59 ha ili 41,93%), šume (84658,33 ha ili 49,43%) i vodne površine (2605,19 ha ili 1,43%). Poljoprivredna djelatnost je značajna djelatnost općine Brestovac zbog povoljne klime i nizinsko-brežuljkastog prostora, a koji omogućavaju visoke urode, posebno žitarica, industrijskog i ostalog bilja, uljarica, povrća, voća i grožđa. Od ukupno raspoloživog poljoprivrednog zemljišta, ARKOD sustavom obuhvaćeno je 37.958,24 ha poljoprivrednog zemljišta, koje je u tablici prikazano po gradovima/općinama županije. Udio površine općine Brestovac je istaknut u nastavku dokumenta.

Tablica 8. Površina (ha) prema vrsti korištenja poljoprivrednog zemljišta evidentirana u ARKOD sustavu

Grad/općina	Oranica	Staklenik/ plastenik na oranici	Vinograd	Voćnjak	Miješa ni trajni nasad	Orašaste drvenaste kulture	Ukupno (ha)
Brestovac	2.151,21	0,13	23,75	171,16	0,69	315,3	2.662,23
Čaglin	3.082,48	0,07	14,36	90,59	1,42	6,36	3.195,27
Jakšić	2.587,63	0,59	0,11	87,59	0,93	6,9	2.683,77
Kaptol	2.601,15	0,7	283,32	86,77	0,18	0,11	2.972,23
Kutjevo	6.664,33	0,94	725,42	98,99	0,57	14,7	7.504,94
Lipik	4.052,11	2,78	0,6	88,2	2,53	60,1	4.206,32
Pakrac	2.494,04	0,12	19,09	128,61	4,27	14,33	2.660,46
Pleternica	5.079,27	0,77	55,76	190,44	0,56	19,93	5.346,71
Požega	2.923,00	1,36	36,44	167,35	0,98	18,38	3.147,50
Velika	2.997,13		386,16	148,5	2,91	43,1	3.577,81

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRR,) 2014 god

U strukturi korištenih obradivih površina općine Brestovac najveći udjel je oranica i vrtova, a to je posljedica prirodnih i agroekoloških uvjeta. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DSZ) u 2012. godini u Republici Hrvatskoj po kategorijama korištenog zemljišta najzastupljenije su oranice i vrtovi s 903.508 ha (67,9% korištenog poljoprivrednog zemljišta), slijede trajni travnjaci 345,561 ha (26,0% korištenog poljoprivrednog zemljišta), te trajni nasadi s 78.183 ha (5,9% korištenog poljoprivrednog zemljišta); iz Programa ruralnog razvoja, stoga možemo reći a općina Brestovac slijedi navedene trendove.

Tablica 9. Broj parcela po gradovima/općinama na području Požeško-slavonske županije prema vrsti korištenja poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu

Grad/ općina	Vrsta korištenja						Ukupno
	Oranica	Staklenik/ plastenik na oranici	Vinograd	Voćnjak	Miješan i trajni nasad	Orašaste kulture	
Brestovac	3.619	2	23	294	4	48	3.990
Čaglin	1.938	1	12	247	2	15	2.215
Jakšić	2.025	6	13	125	1	6	2.176
Kaptol	2.391	15	189	232	2		2.829
Kutjevo	3.606	13	850	223	2	17	4.711
Lipik	1.893	3	8	320	6	30	2.260
Pakrac	1.606	1	19	319	1	18	1.964
Pleternica	4.782	12	119	465	6	41	5.425
Požega	3.657	14	205	500	5	69	4.450
Velika	2.337		192	191	3	37	2.760
Ukupno	27.854	67	1.630	2.916	32	281	32.780

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRR,) 2014 god

Površina od 37.957 ha rascjepkano je na 32.780 parcela u promatranj županiji. Fragmentiranost i prevelika usitnjenost parcela problem je općine Brestovac također kao i Republike Hrvatske i ograničavajući čimbenik razvitka poljoprivrede.

4.5. TURIZAM I PROMET

Brestovac Požeški, mjesto 6 km udaljeno od Požege, danas je općinsko središte, čvorište cestovnih pravaca županijskog značaja. Spominje se već 1302., 1336., a zatim 1445., 1534. i 1535. Taj su posjed imali najprije gradski stražari ili jobagioni, a kasnije plemićka obitelj cernički Desislavići i drugi. Utvrđeni plemićki grad nalazio se podalje na brdu i zvao se Brestovac ili Oštri kamen. Godine 1332. spominje se župa s crkvom Sv. Martina, koja je obnovljena 1760. i još stoji na starom mjestu. Za turskog vladanja ovdje žive Hrvati od kojih se do danas održao samo jedan rod. Od 18. stoljeća do danas bilo je mnogo doseljavanja u ovaj kraj Požeške kotline.

Od turistički zanimljivijih resursa treba istaknuti slijedeće lokacije.

Dolački stari grad

Nalazi se na jednom od grebena južne Babje gore, na oko 365 m nadmorske visine. Danas je od Dolačkog grada sačuvan dio osmerokutne kule. Po ostatku zidova širine oko jednog metra, može se zaključiti da je bila građena od lomljenog, neobrađenog kamena vezanog vapnenim vezivom.

Slika 4. Dolački stari grad

Rudina

Ovaj utvrđeni kompleks ispod padina Psunja predstavlja jedan od najvažnijih sakralnih spomenika srednjeg vijeka u Slavoniji. Romanička crkva i benediktinska opatija sv. Mihovila iz 12.st. sa kamenim klesancima (konzolama) – čuvenim rudinskim glavama, predstavlja najbogatije ostvarenje romaničke plastike u kontinentalnoj Hrvatskoj. Ovdje je pronađen prvi hrvatski natpis pisan latinicom – BRAT IAN, glagoljski natpis koji označava 1129. godinu, latinski natpis i bosančica iz 15. stoljeća.

Slika 5. Rudina

Novo Zvečevo

To je naselje u Republici Hrvatskoj u Požeško-slavonskoj županiji, u sastavu općine Brestovac. Prije Drugog svjetskog rata Novo Zvečevo su većinom naseljavali Nijemci. Novo Zvečevo je smješteno oko 30 km sjeverozapadno od Brestovca na cesti prema Voćinu. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Novo Zvečevo je imalo 30 stanovnika. Za vrijeme Jugoslavije u blizini jezera je bio vojni objekt koji je koristila JNA a poslije domovinskog rata i naša vojska. Cijelo selo kao i ti objekti jako su stradali za vrijeme domovinskog rata, dok je selo većim dijelom obnovljeno taj vojni kompleks ja još uvijek u ruševinama i čini šansu za razvoj turizma.

Prometni položaj ne doprinosi razvoju jer nema odgovarajućeg izlaska na autocestu, nema prometnog koridora državnog i europskog značaja, izgrađenost i stanje županijskih i lokalnih cesta zaostaju u odnosu na hrvatski prosjek, a željeznička pruga ne postoji.

4.6. ODGOJ, OBRAZOVANJE, KULTURA I SPORT

Najveći problemi predškolskog odgoja na području Požeško-slavonske županije očituju se u nedovoljnim smještajnim kapacitetima predškolskih ustanova, nedostatku adekvatnog prostora i nezadovoljavajućoj opremljenosti postojećih prostora. Za daljnji razvoj gospodarstva potrebno je osigurati ostanak mladih obitelji na području Županije, a to je moguće samo ukoliko se osiguraju veći kapaciteti u postojećim predškolskim ustanovama i osnuju nove ustanove u općini Brestovac na čijem području nema vrtića.

Osnovna škola Dragutina Lermana pokriva područje ispod Psunja, Papuka i Bablje Gore i nalazi se u Požeško-slavonskoj županiji. To je područje 55 sela i naselja u sastavu općine Brestovac, te dijelom općine Velika. Učenici dolaze iz 23 sela, a prijevoz je organiziran autobusima. Matična škola u Brestovcu nalazi se u centru mjesta uz Župnu crkvu Sv. Martina i zgradu Općine Brestovac. Ispred zgrade nove škole nalazi se kurija koja je povijesno mjesto pismenosti u Brestovcu, jer se u njoj davne 1928. počeo odvijati oblik nastave kakav danas poznajemo. Posjed na kojem se nalazi stara škola ranije je pripadao barunu F. Trenku, te je kurija zaštićena kao spomenička baština, a seljani su otkupili kuriju od tadašnjeg vlasnika Mije pl. Rajnera za potrebe školovanja brestovačkog kraja. Matična škola u svom sastavu ima 4 područne škole i to u Ivandolu, Zakorenju, Pavlovcima i Skenderovcima. Od 21. rujna 2009. matična škola u

Brestovcu, područna škola Ivandol i područna škola Zakorenje rade u jednoj smjeni. Za učenike nižih razreda organizirana je nastava iz engleskog jezika (rano učenje) u matičnoj školi i područnim školama, a za učenike od četvrtog do osmog razreda organizirana je izborna nastava iz njemačkog jezika. Učenici također imaju izbornu nastavu iz predmeta vjeronauk i informatika. Školu pohađa 273 učenika. U školi je zaposleno 50 djelatnika.

Slika 6. Udruga Cucurbita

Zahvaljujući činjenici da škole sve više prepoznaju značaj zadruga te da ih u zadnje vrijeme osnivaju, Požeško-slavonska županija dobila podružnicu hrvatske Udruge učeničkog zadrugarstva, učeničku zadrugu Cucurbita iz Brestovca. To će svim zadrugama koje okuplja novoosnovana podružnica omogućiti nove aktivnosti u radu. Uz to požeškoj podružnici pridružile su se i dvije zadruge s Virovitičko podravske županije budući da one u svojoj županiji nemaju mogućnost za osnivanje podružnice. Uz poljoprivrednu proizvodnju u sklopu koje se može naći voćarstvo, uzgoj ljekovitog bilja, povrća i slično učeničke se zadruga bave i drugim djelatnostima kao što je izrada ukrasnih i uporabnih predmeta te očuvanjem tradicije i baštine. Zahvaljujući Zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju koji omogućava školama osnivanje učeničkih zadruga Hrvatska je specifična u odnosu na druge zemlje koje ju okružuju pa i šire. Kako su se iskustva sa učeničkim zadrugama pokazala dobrim ne čudi i što iz godine u godinu u Hrvatskoj ima sve više školskih zadruga. Na svojim zajedničkim okupljanjima tako se uvijek mogu dobiti nove ideje, a svaka će zadruga ipak ići u onom smjeru koji je njoj najprimjereniji.

Od ostalih dionika društvenog života općine Brestovac ističemo najznačajnije i aktivne u javnim događanjima:

Tablica 10. Popis dionika društvenog razvoja

DVD Brestovac
DVD Zakorenje
DVD Ivandol
DVD Jaguplije
DVD Orljavac
Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata,Ogranak Brestovac
Matica umirovljenika općine Brestovac
Udruga umirovljenika "Orljava"
Udruga Komušana
Udruga „Biser Komušine“
KUD Berda,Brestovac
RKT Župni ured Skenderovci
RKT Župni ured Brestovac
NK Mladost Pavlovci
MNK Alabama Brestovac
MNK Skenderovci
MNK Legacy
Športsko ribolovna udruga "Klen"Brestovac
STK Brestovac
Šahovski klub Brestovac
Udruga Požeška zlatna dolina Jaguplije
LD Šljuka Brestovac
LD Psunj Orljavac

4.7. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

Zdravstvo se bavi opasnostima za opće zdravlje zajednice na temelju zdravstvenih analiza stanovništva. Mnoge organizacije definiraju zdravlje i promicanje zdravlja na razne načine. Svjetska zdravstvena organizacija, tijelo UN-a koje postavlja standarde i vrši svjetsko nadziranje bolesti, definira zdravlje kao "stanje potpunog tjelesnog, duševnog i društvenog blagostanja, a ne samo sloboda od bolesti ili invalidnosti".

Zdravstvena zaštita na području općine Brestovac organizirana je u pravilu u zdravstvenim stanicama, tj. domovima zdravlja kojima stanovnici gravitiraju, dok je u Požegi svim stanovnicima na raspolaganju Opća županijska bolnica. Osim toga, u mjestu Brestovac postoji liječnik opće prakse i ljekarna.

Jedinice lokalne samouprave obvezne su u svojim proračunima osigurati sredstva kojima osiguravaju pomoć za podmirenje troškova socijalne skrbi, no zbog skromnih proračunskih mogućnosti, u projekte socijalne skrbi ulažu se tek neznatna sredstva. Socijalna skrb se oslanja na sredstva RH, putem Centra za socijalnu skrb Požega i EU projekata.

5. SWOT ANALIZA

SWOT analiza predstavlja analizu postojeće situacije, mogućnosti i prijetnji te analizu okruženja i vrednovanja resursa (*S- strengths, W- weaknesses, O- opportunities, T- threats*). Korištenjem ove analize sustavno se suprotstavljaju unutrašnje sposobnosti i slabosti gospodarskog subjekta ili nekog područja i odmjeravaju izgledi za uspjeh u odnosu na konkurenciju i opasnosti u okruženju. Snage i slabosti su interni, dok su prilike i prijetnje eksterni faktori.³ Svoju primjenu najčešće nalazi u dvije situacije:

- analiza uspješnosti postojeće strategije
- analiza mogućih promjena u temeljnoj strategiji organizacije

Ovim će dokumentom Općinsko vijeće moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte Općine, te ga koristiti pri planiranju proračuna i alokacije proračunskih sredstava. Jedna od specifičnih funkcija ovog dokumenta je i mogućnost pozicioniranja općine Brestovac

³ Bryson, J. M.: *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations*, Jossey- Bass, San Francisco, 1988., str. 128.- 135

u društvenom i gospodarskom pogledu, u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Stoga je potrebno napraviti kvalitetnu analizu opće i poslovne okoline općine Brestovac kako bi se identificirale ključne snage i slabosti te prilike i prijetnje koje utječu na razvoj općine u narednom razdoblju. Rezultati analize okoline upotrebom SWOT matrica pokazati će postojeće stanje i razvojne mogućnosti, što će utjecati na definiranje strateških ciljeva razvoja Općine Brestovac u budućem razdoblju. Sasvim je razvidno da će ovaj dokument pomoći pri rješavanju problema s kojima se Općina susreće, a koji se mogu odnositi na: prihode, zaposlenost, privlačenje investicija, pristup kapitalu, komunalne usluge, prometnu infrastrukturu, te na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim društvenim i gospodarskim razvojem koji je u funkciji podizanja konkurentnosti i razine kvalitete života stanovnika općine Brestovac.

Kvalitetno učinjena SWOT analiza omogućuje menadžerima te čelnicima institucija da usmjere pozornost na ključna područja svoje aktivnosti na kojima subjekt ima specifična znanja i može iskoristiti vlastite prednosti. Također im omogućuje da otklone jasno uočene vlastite slabosti na onim područjima na kojima su znanja i sposobnosti nedostatne u odnosu na konkurenciju i okruženje. Navedeni model se može primijeniti na općinu Brestovac te je sukladno provedenom istraživanju i analizi na terenu sa dionicima definirana slijedeća analiza koje se treba koristiti kao podloga za planiranje. U Strategiji su definirana 3 ključna sektora u kojima je učinjena analiza u suradnji sa dionicima na koordinacijskim sastancima kako slijedi:

- Ruralni razvoj
- Društveni razvoj i kultura
- Gospodarstvo i infrastruktura

SNAGE

Ruralni razvoj

- Prirodni resursi (šume, vodotoci, plodno zemljište)
- Očuvana priroda i okoliš
- Tradicionalno poljoprivredno orijentirano stanovništvo
- Povoljna klima za uzgoj ratarskih kultura, voćarstvo i vinogradarstvo
- Potencijal za razvoj specifičnih oblika turizma (ruralni, aktivni, gastro, lovni, ribolovni itd.).
- Bogata kulturno-povijesna baština

Gospodarstvo i infrastruktura

- Dobre veze i partnerstva sa susjednim općinama
- Stabilna politička vlast
- U značajnom mjeri razvijena komunalna infrastruktura na području općine (ceste, rasvjeta, kanalizacija, vodovod...)

Društveni razvoj i kultura

- Veliki broj kulturnih društava
- Multi-etično stanovništvo donosi bogatstvo kulturnog nasljeđa i suživota,
- Razvijene organizacije civilnog društva (udruge)
- Uključenost mladih u sportske i druge udruge
- Dobra suradnja, podrška i povezanost među udrugama

SLABOSTI

Ruralni razvoj

- Nedostatak skladišnih i rashladnih kapaciteta za poljoprivredu,
- Nepostojanje sustava navodnjavanja/regulacije i prevencije poplava,
- Usitnjenost poljoprivrednih posjeda,
- Nedostatni preradbeni kapaciteti u poljoprivredi, turistička ponuda nedostatna (manjak smještajnih kapaciteta) te dodatna ponuda sadržaja (kompaktni turistički proizvodi),
- Slaba razvijenost i prezentiranost turističke ponude
- Nedovoljno iskorišteni prirodni resursi
- Znatno broj neodržavanih i zapuštenih zgrada, kuća i okućnica – nepovoljan utjecaj na razvoj turizma

Gospodarstvo i infrastruktura

- Nedostatak umrežavanja među poslovnim subjektima
- Nedostatak poduzetničkog duha i pesimizam u poslovnim svijetu

- Nedostatak prerađivačkih kapaciteta
- Velik postotak nezaposlenih, osobito mladih
- Slaba konkurentnost poduzetničkih subjekata s područja općine
- Poslovno okruženje PSŽ je najmanje konkurentno u komparaciji sa drugim županijama u RH
- Poduzetničke barijere- niska razina novih investicija,
- Opadanje broja aktivnih poslovnih subjekata i opadanje BDP-a
- Starenje stanovništva i niska stopa nataliteta,
- Smanjivanje broja djece
- Osiromašeno gospodarstvo (rat, privatizacija, ekonomska kriza)
- Iseljavanje mladih

Društveni razvoj i kultura

- Udruge nemaju stalne izvore financiranja,
- Nedostatan kapacitet za provedbu EU projekata kod dijela udruga,
- Dio udruga nema riješenu osnovnu opremu za rad,
- Materijalne prilike u nekim obiteljima onemogućavaju daljnje školovanje.
- Manjak kapaciteta za adekvatnu skrb o starijima.
- Nedostatak kvalitetnih sadržaja za mlade,

PRILIKE

Ruralni razvoj

- EU fondovi kao doprinos razvoju područja
- Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
- Diversifikacija poljoprivredne proizvodnje (perad, ljekovito bilje, sušeno voće i dr.) planskom proizvodnjom za potrebe turizma.
- Razvoj poljoprivredne infrastrukture
- Orijehtacija na poljoprivredne kulture sa više dodanih vrijednosti
- Razvoj turističke ponude i infrastrukture
- Podizanje kvalitete života

Gospodarstvo i infrastruktura

- Poticanje razvoja poduzetničke infrastrukture
- Pokretanje poduzetničkih pothvata na području općine (afirmiranje poslovne zone i drugih potencijala)
- Poduzetnička edukacija lokalnog stanovništva
- Provedba aktivnosti za privlačenje investitora
- Suradnja između gospodarskog, obrazovnog i javnog sektora,
- Poticanje malog i srednjeg poduzetništva (i njihova umrežavanja)
- Dostupnost tržišta Europske unije
- Razvoj različite fizičke infrastrukture
- Bolja povezanost sa glavnim cestovnim pravcima u široj regiji
- Decentralizacije javne uprave prema lokalnoj samoupravi,
- Postojanje nacionalnih programa kao i EU fondova za pomoć poduzetništvu i gospodarstvu
- Postojanje strategije razvoja turizma Republike Hrvatske, kao okvira za razvoj turizma u PSŽ (selektivnih oblika turizma, razvoja suvenira, stavljanje objekata u turističku funkciju, osnivanje agencija za pružanje tur. ponude...)
- Uzlazni trend ruralnog turizma

Društveni razvoj i kultura

- Sudjelovanje u razvojnim programima i jačanje ljudskih kapaciteta kroz članstvo u LAG-u
- Jačanje ljudskih kapaciteta kroz programe cjeloživotnog učenja,
- Dostupnost fondova EU za otvaranje novih radnih mjesta, posebice kroz poslovno povezivanje i razvoj socijalne ekonomije,
- Umrežavanje s drugim JLS-ovima
- Decentralizacija državne uprave.

PRIJETNJE

Ruralni razvoj

- Zapostavljanje kontinentalnog turizma,
- Uvoz jeftinijih proizvoda sa stranih tržišta,
- Zagađenje tla prekomjernim korištenjem zaštitnih sredstava u poljoprivredi.

- Ograničenja, zapreke, kašnjenje ili bilo kakvi drugi izazovi u korištenju EU fondova za regionalni/ruralni razvoj
- Nedovoljna/nepostojeća financiranja na području razvoja pojedinih oblika turizma.

Gospodarstvo i infrastruktura

- Neadekvatna gospodarska i porezna politika u Republici Hrvatskoj (neuvažavanje slabije razvijenih regija)
- Neujednačen razvoj regija na razini RH
- Komplicirana zakonska regulativa, učestale zakonodavne promjene,
- Promjena porezne politike na štetu jedinica lokalne samouprave
- Ukidanje općina/općine ili povezivanje sa susjednom/susjedinima
- Promjena politike EU fondova (bilo kakvo smanjivanje sredstava na raspolaganju općinama ili dionicima sa lokalne razine općenito)
- Nedostatak koordinacije između državne i lokalne samouprave,
- Nestabilni uvjeti poslovanja: česta promjenljivost cijena energenata, promjena porezne politike,
- Nedovoljne olakšice za poduzetnike
- Nedostatak potpora za sufinanciranje projekata iz EU fondova ili sa razine države
- Nedostatak financijskih sredstava za sufinanciranje projekata poduzetnika i drugih (banke, HBOR..)
- Nelojalna konkurencija lokalnog gospodarstva i trgovačkih lanaca (kvaliteta vs cijena)
- Negativni trendovi na razini nacionalne ekonomije: siva ekonomija, odljev mlade i obrazovane radne snage, smanjenja broja poduzetnika i pad zaposlenosti, složenost administrativnih postupaka netransparentnost u korištenju financijskih sredstava...
- Prečesta promjena i neuređenost zakonodavstva,
- Zakonodavstvo koje pogoduje velikim proizvođačima i favoriziranim regijama.
- Prometna izoliranost

Društveni razvoj i kultura

- Migracije mladih iz ruralnih krajeva
- Nestajanje tradicijskih vrijednosti i globalizacija
- Odljev školovanih kadrova

6. STRATEGIJA RAZVOJA I FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA

U prethodnim poglavljima izvršena je analiza stanja svih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci, razvojni problemi i potrebe Općine Brestovac. Za analizu su korišteni prikupljeni relevantni i verificirani podaci i informacije, provedeno je anketiranje dionika putem web stranice općine, poduzetnika, udruga i ustanova; održani su učestali kontakti i razgovori s Radnim skupinama oko glavnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje karakteriziraju općinu Brestovac. Najznačajnije učešće imali su članovi Radnih skupina (Odluka o imenovanju-prilog).

Tijekom izrade strategije provedena su dvije tematske panel-rasprave na koje su pozvani svi dionici Općine; zaposlenici Općine, općinski vijećnici, poduzetnici, organizacije civilnog društva, građani i predstavnici udruga. Zainteresirani dionici bili su u mogućnosti i izvan dogovorenih termina putem elektroničke pošte (ili osobno) dostaviti svoje prijedloge i projektne ideje Radnim skupinama i izrađivaču dokumenta. Ovim pristupom izrade Strategije u potpunosti su ispunjena načela transparentnosti, konsenzusa i javnosti.

Uzimajući u obzir sve navedeno u prikazanoj analizi stanja, razvojnim politikama svih razina, javnom mnijenju općine Brestovac i nastojanjima kreiranja dugoročno održivog razvoja predstavnika lokalne vlasti, u nastavku teksta koji slijedi prikazati će se nova vizija Općine Brestovac s pripadajućim strateškim ciljevima. U tabličnom obliku prikazati će se povezanost strateških ciljeva i prioriteta. Nakon prikaza strateških ciljeva i prioriteta opisati će se predložene mjere i mehanizmi te mjere provedbe.

Za realizaciju predviđene strategija potrebna su financijska sredstva. U Republici Hrvatskoj sustav javnog financiranja čine tri segmenta: državni proračun, proračuni izvanproračunskih fondova te proračuni jedinica lokalne uprave i samouprave. Državni proračun te izvanproračunski fondovi tvore konsolidiranu bilancu središnje države, a konsolidirana bilanca središnje države zajedno s proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave konsolidiranu bilancu opće države. U ovom poglavlju prikazat će se prihodi i rashodi Općine Brestovac. Prema Zakonu o proračunu, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jest općina, grad i županija čija tijela obavljaju funkcije, izvršavaju zadaće i donose programe propisane zakonom i odlukama donesenim na temelju zakona, za što se sredstva osiguravaju u

njihovu proračunu (NN 87/8 , 136/12, 15/15). Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, zajedničkih poreza i dotacija državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave te kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14) .

Vlastiti porezi gradova i općina jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi,
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s ovim Zakonom,
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina,
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti sljedeće poreze:

1. prirez porezu na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor,
4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište,
5. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine,
6. porez na tvrtku ili naziv,
7. porez na korištenje javnih površina.

Prirez porezu na dohodak plaćaju porezni obveznici prema mjestu prebivališta i za općine može iznositi najviše 10%.

Zajednički prihodi su porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak dijeli se između države, općine, grada i županije po sljedećoj zakonski definiranoj raspodijeli:

- udio općine/grada – 60%,

- udio županije – 16,5%,
- udio za decentralizirane funkcije – 6%,
- udio za pomoći izravnavanja za decentralizirane funkcije 16%,
- udio za pomoći za projekte sufinancirane sredstvima ESI fondova čiji su nositelji JL(R)S ili pravne osobe u njihovom vlasništvu/suvlasništvu, te ustanove čiji su nositelji – 1,5%.

Zajednički prihodi, države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema Zakonu o koncesijama (»Narodne novine«, br. 89/92.), i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda – 50% općine/gradovi, 50% država,
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu – 30% općine/gradovi, 70% država.

U Republici Hrvatskoj česte su zakonodavne izmjene poreznih propisa pa je 01.01.2015. godine na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 2. prosinca 2014. godine. Navedenim zakonskim aktom promijenjena je raspodjela prihoda od poreza na dohodak pa danas gradovima i općinama pripada 60% ovog izvora prihoda koji se može uvećati za maksimalno 6%, a što ovisi o broju preuzetih decentraliziranih funkcija.

Svaka preuzeta funkcija ima svoju postotnu vrijednost, a one iznose:

- osnovno školstvo – 1,9%,
- srednje školstvo – 1,3%,
- socijalna skrb – 0,8%,
- primarna zdravstvena zaštita – 1,0%,
- vatrogastvo 1,0%.

Drugi po izdašnosti izvor prihoda jedinica lokalne samouprave su neporezni prihodi u koje se ubrajaju brojne pristojbe i naknade. Najizdašniji izvor prihoda ove skupine prihoda su komunalne naknade i doprinosi.

Bez obzira na dostupne prihode iz navedenih sredstava fokus općine Brestovac će biti na povlačenju sredstava iz EU fondova, stoga će ovaj dokument pripomoću u ostvarenju toga cilja.

7. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA OPĆINE BRESTOVAC SREDSTVIMA EU FONDOVA

Od 01.07.2013. godine, Republika Hrvatska je članica Europske unije. Članstvo u Europskoj uniji donosi novu financijsku perspektivu Republici Hrvatskoj i njenim građanima, kroz korištenje EU fondova. Poželjno je napomenuti kako je i do ulaska u Europsku uniju, Republika Hrvatska koristila programe pomoći za države nečlanice, i to:

- do 2006. godine programe: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD,
- od 2007. do 2013. godine program: IPA

Kroz navedene programe Europska unija Republici Hrvatskoj dodijelila je više od 1,6 milijardi Eura za financiranje različitih projekata. Ulaskom u Europsku uniju 01.07.2013. godine na raspolaganju su sredstva EU fondova namijenjena isključivo zemljama članicama koja su u funkciji ostvarivanja Kohezijske politike Europske unije.

Dodatna sredstva Europske unije dostupna su kroz Programe Unije koji predstavljaju integrirani niz aktivnosti koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Programi Unije u kojima mogu sudjelovati korisnici iz Republike Hrvatske, pa tako i općina Brestovac su:

- HORIZON 2020
- ERASMUS +
- FISCALIS 2020
- CUSTOMS 2020
- PERICLES 2020
- HERCULE III
- JUSTICE
- CONSUMER
- LIFE
- EMPLOYMENT and SOCIAL INNOVATION – Zapošljavanje i socijalne inovacije
- YOUTH EMPLOYMENT INITIATIVE – Inicijativa za zapošljavanje mladih
- COSME – Program za konkurentnost MSP-a
- CREATIVE EUROPE

- EUROPA ZA GRAĐANE 2014 – 2020
- PRAVA I DRŽAVLJANSTVO
- ZDRAVLJE ZA RAST (Health for Growth)

Strategija EUROPA 2020 je strategija za pametan, održiv i uključiv rast, te je temeljni strateški dokument EU za razdoblje od 2014. do 2020. Njime su definirani prioriteti i ciljevi djelovanja svih ekonomskih politika. Stoga bi sve buduće investicije privatnog i javnog sektora trebale biti koherentne sa spomenutom Strategijom, a koherentnost je nužna kako bi se u što većoj mjeri apsorbirala bespovratna sredstva EU fondova od strane općine Brestovac i njenih dionika koji funkcioniraju u tom okruženju. Sredstva su osigurana kroz sljedeće fondove, a koji u potpunosti obuhvaćaju novu kohezijsku politiku Europske unije:

- CF – Kohezijski fond,
- ESF – Europski socijalni fond,
- ERDF – Europski fond za regionalni razvoj,
- EARDF – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj,
- EMFF – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

Svaka od zemalja članica EU ima na raspolaganju ove fondove kao izvore financiranja. Međutim, razlika između slabo razvijenih, prijelaznih i razvijenih regija ogledat će se u koncentraciji fondova odnosno bespovratnih sredstava u skladu s razinom njihove razvijenosti mjerene visinom BDP-a.

Tematske cjeline koje podržavaju ovi fondovi i strategija Europa 2020, u okviru kojih će općina Brestovac moći predlagati razvojna rješenja i financirati ih iz fondova su:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
2. Proširenje pristupa i korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija
3. Podizanje konkurentnosti MSP, poljoprivrednih proizvođača, ribara i akvakulture
4. Poticanje pomaka prema nisko-karbonskim tehnologijama u svim industrijama
5. Poticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i upravljanja rizicima
6. Zaštita okoliša i unapređivanje efikasnosti i korištenja energije
7. Izgradnja energetski učinkovitog i održivog transporta
8. Poticanje zapošljavanja i mobilnosti radne snage

9.Poticanje socijalnog uključivanja i borba protiv siromaštva

10.Ulaganje u obrazovanje i cjeloživotno obrazovanje

11.Unapređivanje institucionalnog kapaciteta i učinkovitosti uprave

Ove tematske cjeline, kako su definirane uredbama, trebaju se prenijeti u prioritetne osi nacionalnih operativnih programa. Kao što je vidljivo, pojedine tematske cjeline mogu biti financirane iz više izvora odnosno fondova. Tehnička pomoć nema formalan status tematske cjeline, ali se po odredbama Uredbe o fondovima može programirati kao prioritetna os. Hrvatska je odlučila koristiti sredstva za projekte iz svih raspoloživih tematskih cjelina njihovom razradom kroz nacionalne operativne programe.

Operativni programi označavaju detaljne planove i načine na koje država članica namjerava koristiti dodijeljena sredstva, te detaljni prikaz financijskih iznosa i prioriteta u koje će se ti iznosi usmjeriti. Uredbom o fondovima utvrđena je struktura samih operativnih programa, međutim njihov broj određuje sama država članica.

Republika Hrvatska ima četiri operativna programa, po kojima će planove pripremati svi dionici u općini Brestovac:

Konkurentnost i kohezija - Operativni program Konkurentnost i kohezija financira se iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda te je ujedno i najveći operativni program. Operativni program podijeljen je na prioritetne osi koje se dijele na investicijske prioritete unutar kojih su određeni specifični ciljevi i aktivnosti koje je moguće financirati. Od jedanaest ponuđenih, Hrvatska je odlučila raspoloživa sredstva usmjeriti u devet tematskih cjelina. Od pet mogućih tematskih cjelina koje se mogu financirati iz Kohezijskog fonda, Hrvatska je odabrala dvije za ulaganje, pa je Program podijeljen u 10 prioritetnih osi, od kojih su sve financirane iz Europskog fonda za regionalni razvoj, dok su 2 financirane iz Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj (prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa te prioritetna os 7: Povezanost i mobilnost). Za ulaganja u rast i razvoj kroz navedene prioritetne osi namijenjeno je ukupno 6,88 milijardi (4,32 milijardi eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj, a 2,56 milijardi eura iz Kohezijskog fonda).

Učinkoviti ljudski potencijali – Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali financira se iz Europskog socijalnog fonda. Temeljni cilj ovog Operativnog programa je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Ukupno ima pet prioriteta koje su podijeljene na investicijske prioritete i specifične ciljeve, a prioriteti su:

- Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage
- Socijalno uključivanje
- Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Pametna administracija

Za smanjenje nezaposlenosti, socijalnu uključenost, obrazovanje, cjeloživotno učenje, suzbijanje diskriminacije, efikasnu javnu upravu i niz drugih mjera, u razdoblju od 2014. do 2020. godine dostupno je 1,85 milijardi eura (1,58 milijardi eura iz proračuna Europske unije, a 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih).

Program ruralnog razvoja – strateški je dokument koji bi trebao pridonijeti razvoju hrvatske poljoprivrede i ruralnom razvoju te predstavlja preduvjet za korištenje sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena poljoprivrednicima i vlasnicima poljoprivrednih gospodarstava, pa tako i u općini Brestovac. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Poticati konkurentnost poljoprivrede,
- Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama,
- Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Slika 7. Logotip Programa ruralnog razvoja

U Programu su definirane različite mjere za čije će ostvarenje biti alocirana sredstva, a u okviru tih mjera određene su podmjere koje sadrže aktivnosti prihvatljive za ulaganje. Dakle, prema Operativnom programu, iz *Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj* planira se

financirati 16 mjera. Mjere predviđene u Programu ruralnog razvoja, posebice interesantne za razvoj općine Brestovac su:

1. Prijenos znanja i aktivnosti informiranja
2. Savjetodavne usluge, usluge upravljanja i pomoći u poljoprivrednim gospodarstvima
3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
4. Ulaganje u fizičku imovinu
5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala oštećenog uslijed prirodnih nepogoda i katastrofalnih događaja i uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
8. Ulaganje u razvoj šumskog područja i povećanje održivosti šuma
9. Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača
10. Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti
11. Ekološki uzgoj
12. Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
13. Suradnja
14. Upravljanje rizicima
15. Financiranje dodatnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
16. Podrška za LEADER lokalni razvoj (*CLLD - eng. Community Lead Local Development – lokalni razvoj kojeg vodi zajednica*)

Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja za razdoblje od 2014. do 2020. godine iznosi 2,38 milijardi eura (2,02 milijardi eura iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske).

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo – Operativni je program kojim Republika Hrvatska kroz korištenje sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo doprinosi ostvarenju sveobuhvatnog cilja Zajedničke ribarstvene politike; osigurati da aktivnosti ribarstva i akvakulture doprinose dugoročnim, održivim uvjetima koji se odnose na okoliš i koji su potrebni za gospodarski i socijalni razvoj. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena ribarskom sektoru. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture,

- Poticanje provedbe Zajedničke ribarstvene politike (ZRP)
- Promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarstvenih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi,
- Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije.

Sredstva za postizanje strateških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta. Ukupna alokacija za Operativni program za pomorstvo i ribarstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine iznosi 252,6 milijuna eura, stoga dionici iz općine Brestovac će imati brojne mogućnosti povlačenja sredstava iz ovog područja razvoja.

8. DJELOKRUG RADA OPĆINE BRESTOVAC

Općina Brestovac u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu,
- promet na svom području te
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Općina može obavljanje pojedinih poslova organizirati zajednički s drugom jedinicom lokalne samouprave ili više jedinica lokalne samouprave, osnivanjem zajedničkog tijela, zajedničkog upravnog odjela ili službe, zajedničkog trgovačkog društva ili zajednički organizirati obavljanje pojedinih poslova u skladu s posebnim zakonom.

Tijela Općine Brestovac su Općinsko vijeće i Općinski načelnik.

Općinsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine, te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i ovim Statutom. Ako zakonom ili drugim propisom nije utvrđeno tijelo nadležno za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga, poslovi i zadaće koje se odnose na uređivanje odnosa iz samoupravnog djelokruga u nadležnosti su Općinskog vijeća, a izvršni poslovi i zadaće u nadležnosti su općinskog načelnika.

Radna tijela Općinskog vijeća su:

- Odbor za izbor i imenovanja,
- Odbor za Statut, Poslovnik i normativnu djelatnost,
- Mandatna komisija.

Na području Općine osnivaju se mjesni odbori, kao oblici mjesne samouprave, a radi ostvarivanja neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima. Mjesni odbori se osnivaju za pojedina naselja ili više međusobno povezanih manjih naselja ili za dijelove naselja koji čine zasebnu razgraničenu cjelinu, na način i po postupku propisanom zakonom, ovim Statutom i posebnom odlukom Općinskog vijeća.

Mjesni odbori na području Općine su:

- Boričevci za naselje Boričevci,
- Brestovac za naselje Brestovac,
- Brđani-Perenci za naselja Brđani i Perenci,
- Busnovi-Bolomače za naselja Busnovi i Bolomače,
- Crljenci-Podsreće za naselja Crljenci i Podsreće,
- Daranovci za naselje Daranovci,
- Deževci za naselje Deževci,
- Dolac za naselje Dolac,
- Gučani za naselja Donji Gučani i Gornji Gučani,
- Ivandol za naselje Ivandol,
- Jaguplije za naselje Jaguplije,
- Novo Zvečevo za naselje Novo Zvečevo,
- Nurkovac za naselje Nurkovac,
- Orljavac za naselje Orljavac,
- Pavlovci za naselje Pavlovci,
- Skenderovci za naselje Skenderovci,
- Vilić Selo za naselje VilićSelo,
- Zakorenje za naselje Zakorenje,
- Završje za naselje Završje.

9. VIZIJA I MISIJA OPĆINE BRESTOVAC

Vizija

Vizija predstavlja željeno stanje u kojem se Općina Brestovac vidi u 2020. godini, a koje će proisteći kroz zadovoljavanje zacrtanih ciljeva i prioriteta, a kroz primjenu predviđenih mjera. Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere proistekli su iz analize stanja te SWOT analize koja je raspravljena kroz koordinacijske sastanke sa radnim skupinama te analizu mišljenja dionika zaprimljenih elektroničkim putem:

Navedeni kontakti stvorili su sljedeće prijedloge vezane uz viziju razvoja općine Brestovac:

- Općina, zajednica stabilnog gospodarstva, razvijene infrastrukture, socijalne osjetljivosti i prepoznatljive slavonske tradicije;
- Općina s inovativnim gospodarstvom koje osigurava zapošljavanje mladih;
- Općina kao agroturistička destinacija, dobro prometno povezana, s čistom prirodom kao oaza mira i opuštenog života;
- Općina s razvijenom poljoprivredom i proizvodnjom domaće i ekološke hrane,
- Općina s razvijenom turizmom i poljoprivredom u kojoj će poljoprivrednici plasirati svoje proizvode kroz turističke objekte;
- Općina koja dobro koristi obnovljive izvore energije na dobrobit stanovnika i gospodarskih subjekata koja stvara okvir za razvoj poduzetništva.
- Općina kao područje čiste prirode i multietnička sredina

Navedeni prijedlozi vizije objedinjeni su u jedinstveni prijedlog:

„Općina Brestovac, područje čiste prirode, konkurentnog i inovativnog gospodarstva koje osigurava zapošljavanje mladih, razvijene infrastrukture i kapitalnih investicija, socijalne osjetljivosti i prepoznatljive kulturne tradicije“

Misija

Predstavlja ono što će se trenutno učiniti u svrhu razvoja Općine Brestovac kao i ono što stanovništvo i gospodarski sektor očekuju od općinske uprave u postizanju zadanih ciljeva.

Kroz koordinacijske sastanke i e-mailove prikupljeni su sljedeći prijedlozi:

1. Ekološka, inovativna i perspektivna općina sa povećanim natalitetom
2. Stvaranje uvjeta u svim segmentima života na području Općine za kvalitetan život svih naraštaja, sukladno njihovim potrebama i mogućnostima;
3. Poticati osnivanje poljoprivrednih gospodarstava i njihovu povezanost s ugostiteljsko-turističkim sadržajima te dopunske djelatnosti, što će osigurati siguran dohodak lokalnom stanovništvu općine te zadržati mlade u Općini.
4. Poticati razvoj i izgradnju smještajnih kapaciteta kojih trenutno nema, kako bi se privukli turisti na nekoliko dana te trošili financijska sredstva. Sve će to dovesti do općeg zadovoljstva, sigurnih prihoda te povećanja životnog standarda.
5. Briga o djeci, kulturi, obrazovanju, sportu, zaštiti okoliša, kao i zadovoljavanje potreba građana i poticanje gospodarskog i turističkog razvoja;
6. Potaknuti privatna investiranja na način da ih Općina obuhvati kao strateške i razvojne projekte;
7. Obrazovno strukturirana i konkurentna općina povezana u partnerstva

Od predloženih oblika rezimirana je misija općine Brestovac:

„Stvaranje razvojnih uvjeta u svim segmentima života na području Općine Brestovac za kvalitetan život svih dionika, sukladno njihovim potrebama i mogućnostima okruženja.“

10. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

Prethodno je pojašnjena vizija i misija, njene karakteristike, čimbenici ostvarenja i mogućnosti nositelja razvojnih politika. U daljnjoj razradi strateškog okvira definirani su strateški ciljevi razvoja koji su u funkciji ostvarenja dugoročnog cilja (vizije razvoja). Ciljevi su formulirani po S.M.A.R.T. načelima postavljanja ciljeva. Navedeno znači da su postavljeni strateški ciljevi:⁴

- Specifični (eng. Specific),
- Mjerljivi (eng. Measurable),
- Ostvarivi (eng. Achievable/Attainable),
- Relevantni (eng. Relevant),
- Vremenski određeni (eng. Time-bound).

U skladu sa razvojnim i tekućim problemima i potrebama Općine Brestovac definirani su sljedeći strateški ciljevi čije će ostvarenje doprinijeti željenom dugoročnom cilju razvoja Općine Brestovac.

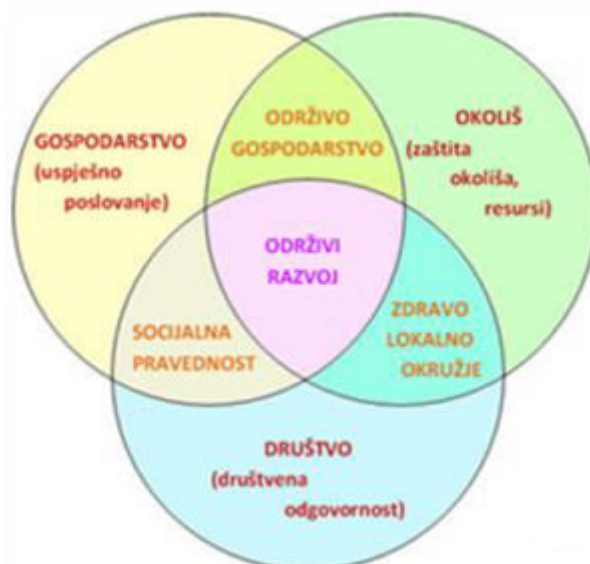
10.1. STRATEŠKI CILJ 1. OBNAVLJANJE, OČUVANJE I RAZVOJ RURALNOG OKOLIŠA S CILJEM ODRŽIVOG RAZVOJA

Strateškim odrednicama za razvoj zelenog gospodarstva posebno se ističe razvoj ekološke poljoprivrede i turizma kao sastavni dio „zelenog razvoja gospodarstva Hrvatske“, pa tako i razvoj općine Brestovac u načelima održivog razvoja.

Održivi razvoj mora postati istinski strateško opredjeljenje općine Brestovac i svih dionika u njoj, svake zajednice i svake tvrtke. To podrazumijeva da treba: (1) s jedne strane uspješno poslovati i ostvarivati prihod, (2) s druge strane biti odgovoran prema pojedincima (djelatnicima) i društvenom okruženju, odnosno zajednici u kojoj se djeluje, (3) ali, s treće strane, i istovremeno sprječavati, odnosno svesti na najmanju moguću mjeru štetne utjecaje svoga djelovanja na okoliš. Samo poslovi i projekti u općini Brestovac koji zadovoljavaju ove kriterije su od opće društvenog interesa i podupiru održivi razvoj.

⁴ <https://www.projectsmart.co.uk/smart-goals.php>, 01.07.2016.

Slika 8. Princip održivog razvoja

Nadalje, u ovom strateškom cilju ekološka poljoprivreda predstavlja veliki izazov i potencijal za poljoprivredu općine Brestovac– jaki izvozni program, ali i sponu s razvojem turizma. Za proizvodnju kvalitetnijeg i drugačijeg proizvoda u Slavoniji postoje uvjeti – to je ekološka proizvodnja. isti, tzv. „ekološki proizvodi“ su traženi na europskom tržištu, što znači da bi mogli imati dobru prođu kao izvozni proizvod, ali i u domaćoj turističkoj ponudi. Bio bi to poticaj za hrvatski turizam, ali i za domaću poljoprivredu.

Okoliš u općini Brestovac – šume, rijeke, tlo i zrak – su izuzetno visoke ekološke kvalitete, tako da se može organizirati proizvodnja „zdrave hrane“ u kontroliranim uvjetima. Potencijal poljoprivrednog zemljišta značajno će se povećati nakon završetka programa razminiranja, jer područja oslobođena od mina i bez zagađivanja u posljednjih 15 i više godina, pogodna su za uzgoj izuzetno kvalitetne zdrave hrane.

Vezano uz provedbu gore opisanog strateškog cilja, detaljnije se definiraju prioriteti za ostvarenje istoga kroz ideje održivog razvoja.

Prioritet 1.1. Održivi razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivredne proizvodnje

Gospodarski razvoji Općine Brestovac, prema mišljenju dionika, treba biti utemeljen na razvoju poljoprivrede i turizma, pri čemu treba uzeti u obzir i potencijal kojeg sobom nosi činjenica da je gotovo velik teritorija Općine prekriveno šumama, pašnjacima, voćnjacima i oranicama.

Poljoprivredna proizvodnja primarna je gospodarska djelatnost i temelj je razvoja drugih gospodarskih grana poput prehrambene industrije i turizma. Općina Brestovac raspolaže kvalitetnim i očuvanim poljoprivrednim zemljištem kao osnovom poljoprivredne proizvodnje. Pored toga, na području općine postoji tradicija poljoprivredne proizvodnje, posebice vinogradarstva, ribnjačarstva, ratarstva, voćarstva, peradarstva, govedarstva i svinjogojstva. Poljoprivredna proizvodnja u budućem razdoblju treba se temeljiti na održivosti i povećanju eko-proizvodnje

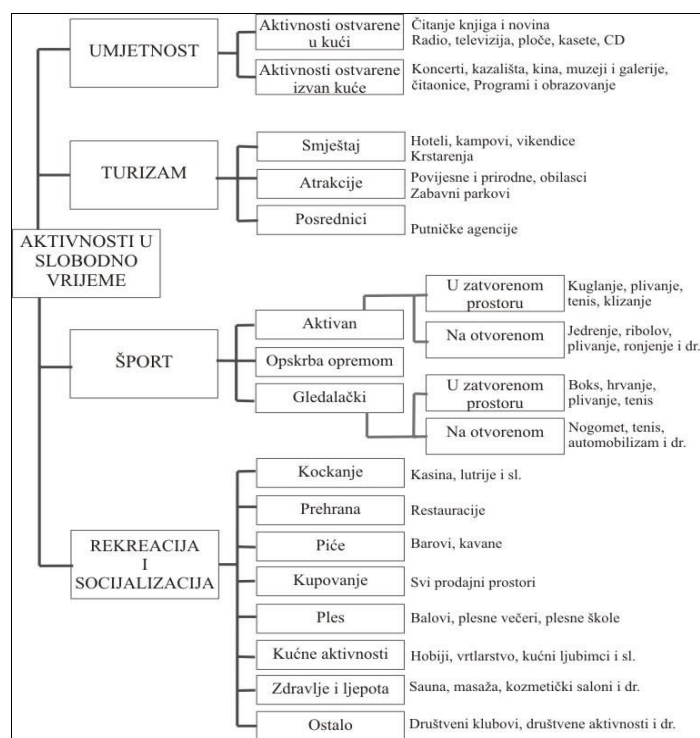
Konvencionalna poljoprivreda najčešći je tip poljoprivredne proizvodnje i u Hrvatskoj, pa tako i u općini Brestovac. Ipak, očit je pomak u smislu ulaska i drugih načina gospodarenja u poljoprivredi te je tako prema recentnim podacima ekološka poljoprivreda činila 2,4 % proizvodnje u RH, a integrirana 6,0%. Povećanju površina pogoduju prvenstveno poticaji koji se dobivaju za ekološku i integriranu proizvodnju, ali i sve veća svijest proizvođača i potrošača o važnosti očuvanja okoliša i održivog razvoja. Iako je primjena ovih tipova poljoprivredne proizvodnje i dalje u općini Brestovac vrlo mala u usporedbi s ostalim razvijenim županijama, smatra se da će svakako u vrlo skoroj budućnosti uslijediti povećanje. Zbog relativno očuvanog okoliša i manjih parcela, ekološka poljoprivreda za općinu Brestovac i njene dionike može predstavljati put ulasku na strana tržišta, budući da EU trenutno ne pokriva svoje potrebe za ekološkim proizvodima. Oni su ujedno u većem cjenovnom rangu te mogu doprinijeti prepoznatljivosti regije, što je nužno za razvoj poljoprivredne proizvodnje u RH.

U tom smislu potrebno je poraditi na rekonstrukciji, modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, izgradnji preradbenih i skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače te obrazovanju i umrežavanju poljoprivrednih proizvođača.

Prioritet 1.2. Razvoj prepoznatljivih oblika selektivnog turizma

Turizam je danas postao pojava svakodnevnog života stotina milijuna ljudi i on obuhvaća sva slobodna kretanja ljudi izvan njihova stalna mjesta boravka i rada, kao i uslužne djelatnosti stvorene radi zadovoljavanja potreba nastalih iz turističkih kretanja⁵. Turizam je kao djelatnost usmjerena na usmjeravanje ljudi da svoje slobodno vrijeme usmjere prema određenim aktivnostima. U tom smislu turizam je moguće promatrati kao povremeno i kratkoročno kretanje ljudi prema turističkom odredištu izvan lokaliteta gdje žive i rade, kao i skup aktivnosti za vrijeme takvog boravka.⁶ Može se konstatirati da je turizam da objedinjuje mnoštvo aktivnosti uključujući i one koje se odvijaju u okviru autonomnih djelatnosti kao što su sport, rekreacija i socijalizacija te umjetnost.

Slika 9. Aktivnosti slobodnog vremena

⁵ Ružić, D.: Upravljanje marketingom u ugostiteljstvu, Ekonomski fakultet Osijek, Osijek, 1997. str. 23.

⁶ Morgan, M.: Marketing for Leisure and Tourism, Prentice Hall Europe, London, 1996., str. 3.

Izvor: Roberts, J.: The Comercial Sector in Leisure, Sports Council, London, 1979., prema Senečić, J., Grgona, J.: Marketing menadžment u turizmu, Mikrorad, Zagreb, 2006.,str. 2.

Masovni turizam uz koji se vežu more i sunce sve više nestaje, a zamjenjuju ga selektivni oblici turizma. Poznati su mnogi oblici selektivnog turizma kao što su, primjerice, nautički, zdravstveni, kongresni, lovni, ribolovni, kulturni i mnogi drugi, koji imaju potencijal u općini Brestovac. Svaki od tih oblika selektivnog turizma prilagođava svoju turističku ponudu s obzirom na sam oblik, a u skladu sa turističkim proizvodima koje određena destinacija nudi. Selektivni oblici turizma poseban značaj pridaju održivom turizmu, koji predstavlja razvoj za sadašnje generacije ali na način da se ne ugrožava razvoj budućih generacija. U tom smislu potrebno je pojačati ulogu edukacije i Interneta u turizmu općine Brestovac te raditi na izgradnji, obnovi i opremanje turističke infrastrukture i smještajnih kapaciteta kao preduvjeta za dolazak turista.

Prioritet 1.3. Poboljšanje energetskeg sustava, korištenje obnovljivih izvora energije i promicanje energetske učinkovitosti

Općinu Brestovac karakterizira biološka raznolikost koja proizlazi iz slabe urbaniziranosti i ograničenih gospodarskih aktivnosti. Obzirom da su očuvanje okoliša i energetska učinkovitost tematski ciljevi zadani od EU potrebno ih je obuhvatiti i ovom Strategijom, s posebnim naglaskom na prikupljanje otpada, očuvanja vodotokova, promoviranje obnovljivih izvora energije te saniranje ostalih potencijalnih žarišta koja mogu izazvati onečišćenje okoliša.

Energetska učinkovitost je suma isplaniranih i provedenih mjera čiji je cilj korištenje minimalno moguće količine energije tako da razina udobnosti i stopa proizvodnje ostanu sačuvane. Pojednostavljeno, energetska učinkovitost znači uporabiti manju količinu energije (energenata) za obavljanje istog posla (grijanje ili hlađenje prostora, rasvjetu, proizvodnju raznih proizvoda, pogon vozila, i dr.). Pod pojmom energetska učinkovitost podrazumijevamo učinkovitu uporabu energije u svim sektorima krajnje potrošnje energije: industriji, prometu, uslužnim djelatnostima, poljoprivredi i u kućanstvima.

Korisnik većine mjera može biti Općina, dok su nositelji projekata privatni investitori. Mjere navedene unutar ovog prioriteta moguće je financirati iz različitih nacionalnih izvora, ERDF-a i EAFRD-a. S tim u vezi potrebno je poticanje energetske učinkovitosti objekata u javnom i privatnom sektoru te smanjene emisije stakleničkih plinova.

Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša

Zaštita okoliša je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje onečišćenja i zagađenja okoliša, sprječavanje nastanka šteta, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete.

Uz sve izazove i probleme današnjice, s jasno definiranim principima i ciljevima te energičnim djelovanjem, okoliš je u općini Brestovac moguće dugoročno očuvati. Od osobite je važnosti zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih resursa, unapređivanje upravljanja okolišem, sprečavanje onečišćenja okoliša, integracija okoliša u druge sektore (turizam, , industriju, poljoprivredu, šumarstvo, promet), jačanje svijesti i uključivanje javnosti u proces donošenja odluka i provedbe mjera, te uloga općine Brestovac u sufinanciranju programa i projekata zaštite okoliša. Sudjelovanjem u edukaciji i međusektorskom suradnjom u području zaštite okoliša, prirode i održivog razvitka, općina Brestovac će nastojati dati snažan doprinos podizanju svijesti javnosti o potrebi očuvanja okoliša i prirode u svim oblicima gospodarskog i društvenog djelovanja.

Potrebno je stoga planirati osiguranje zaštite od djelovanja elementarnih nepogoda, očuvanje krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti, uređenje i promocija arheoloških nalazišta, razminiranje ratom zahvaćenih površina i kontrolu zagađenja i procjenu rizika.

10.2. STRATEŠKI CILJ 2. UNAPRJEĐENJE UVJETA ŽIVLJENJA STANOVNIŠTVA OPĆINE BRESTOVAC, UKLJUČUJUĆI SOCIJALNU I DRUŠTVENU INFRASTRUKTURU

Općina Brestovac svoj gospodarski, socijalni i društveni razvoj temelji na načelima dugoročnosti i održivog razvoja. Kvalitetna društvena infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtijevaju dodatna ulaganja u društveni aspekt života Općine Brestovac. Također, očekivana i potrebna razina kvalitete života građana, te zadovoljenje njihovih potreba zahtijeva ulaganja u izgradnju i obnovu infrastrukture u području odgoja i obrazovanja, zdravlja, kulture, socijalne skrbi, zaštite i sigurnosti itd. U posljednjih nekoliko godina odgojno obrazovni sustav doživljava niz promjena, a kako bi se ove promjene mogle

uspješno integrirati u sustav odgoja i obrazovanja, potrebna je obnova njegove infrastrukture i opreme s ciljem osiguranja veće dostupnosti i bolje kvalitete usluga. Svako ulaganje u obrazovanje i obrazovni sustav uopće, rezultira brojnim ekonomsko društvenim koristima i još brojnijim pozitivnim učincima na dionike u Općini Brestovac. Društveni razvoj treba biti integriran u održivi razvoj cjelokupne općine, na dobrobiti i uz podršku svih dionika.

Slika 10. Društveni razvoj kao dio održivog razvoja

Prioritet 2.1. Razvoj obrazovanja na svim razinama i promoviranje društva znanja

Za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja u općini Brestovac potrebno je osigurati uvjete rada koji su neophodni za pružanje kvalitetnih usluga korisnicima programa odgoja i obrazovanja. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere koje će unaprijediti dostupnost i kvalitetu organizacije odgoja i obrazovanja od predškolske dobi do osnovnoškolskog obrazovanja. U tom cilju potrebno je organizirati provedbu edukacijskih programa, seminara i radionica za stanovnike općine, posebice za ugrožene skupine, poduzetnike i mlade; organizirati manifestacije i događaje u obrazovanju, kulturi i sportu koje će poboljšati društveni život te osnivati obrazovne i potporne ustanove za razvoj društva. Na taj način doći će do revitalizacije

općine, ostanka mladih u općini te poboljšanja preduvjeta za povećanje broja stanovnika i nataliteta.

Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture

Društvena infrastruktura, kao skupina središnjih uslužnih funkcija, najuže je povezana s razvitkom i razmještajem svojih korisnika, a njenim razvojem postiže se viši i bolji standard i kvaliteta života. Društvene djelatnosti obuhvaćaju javne službe (uprava, pravosuđe, prosvjeta, školstvo i znanost, kultura, zdravstvo, socijalna skrb i sport), te udruge građana, političke stranke, vjerske zajednice i druge organizacije, te kao sadržaji od javnog interesa, pripadaju skupini središnjih uslužnih funkcija i čine suprastrukturu ili nadgradnju nekog područja razvoja općine Brestovac. Razvitak društvenih djelatnosti i infrastrukture općine Brestovac odnosno njihova struktura, razmještaj i dimenzioniranje mora slijediti potrebe i razmještaj njihovih korisnika i time podizati i poboljšavati standard i kvalitetu života stanovništva. Tako te funkcije moraju slijediti planirani društveno-gospodarski razvoja i ciljeve policentričnog razvitka u prostoru, a napose politiku usklađenog regionalnog razvoja. Ovdje treba istaknuti slijedeće potrebe: izgradnja, obnova i unaprjeđenje predškolskih, školskih, sportskih i ostalih društvenih objekata, povećanje raznovrsnosti usluga zdravstvene zaštite i oblika socijalne skrbi u lokalnoj zajednici, uspostavljanje okvira za kvalitetnije umrežavanje organizacija civilnog društva u skladu sa potrebama članova lokalne zajednice, razvoj i unaprjeđenje programa skrbi o starijim, nemoćnima, mladima, te drugim ranjivim i potrebitim skupinama, te unaprjeđenje i razvoj kulturne baštine općine Brestovac.

10.3. STRATEŠKI CILJ 3. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA I INFRASTRUKTURE POTREBNE ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA

Općina Brestovac se, kao i ostatak Hrvatske te dobar dio europskog gospodarstva, suočava s dugotrajnom gospodarskom krizom te izazovima koje sobom nosi globalizacija tržišta. Ujedno, ulaskom u EU hrvatske tvrtke dobile su mogućnost nesmetanog izlaska na zajedničko tržište EU koje broji više od 500 milijuna potrošača. S druge strane i hrvatsko se tržište u potpunosti otvorilo proizvodima EU podrijetla, što je izazvalo povećanu konkurenciju na domaćem tržištu, zahtijevajući istodobno od hrvatskog gospodarstva hvatanje koraka s gospodarskim trendovima na razini EU, čime će se osigurati konkurentnost hrvatskih tvrtki u tržišnoj utakmici koja ih očekuje.

Ovaj je cilj usmjeren na osiguranje uvjeta u kojima će gospodarstvo, kao jedan od temelja razvoja općine Brestovac, povećati produktivnost i osigurati više radnih mjesta. Problem

konkurentnosti se u osnovi svodi na problem veličine i kvalitete ulaganja u fizički i ljudski kapital, te infrastrukturu. Samo povećana i kvalitetna ulaganja u fizički i ljudski kapital dovode do povećanja konkurentnosti putem rasta produktivnosti. Stanovnici u općini Brestovac moraju svojim proizvodima dodati više vrijednosti nego prije. Za to su potrebne nove tehnologije, inovacije, nova znanja, nove ideje, novi procesi i infrastruktura, umrežavanje poduzetnika i institucija, ukratko – nova kvaliteta uključivanjem svih dionika regionalnog razvoja.

Infrastruktura za razvoj poduzetništva se tipično odnosi na tehničke strukture i sisteme koji podržavaju društvo, kao npr. ceste, vodovod, kanalizacija, elektroopskrba, itd. Mogu biti u vlasništvu i održavane od lokalnih i središnjih vlasti, ali i od privatnih tvrtki ili u sklopu javno-privatnog partnerstva. Općenitija definicija infrastrukture je mreža resursa "gdje je sistem kao cjelina namijenjen biti neograničeno održavan specifičnim standardom usluge kroz kontinuiranu izmjenu i promjenu svojih dijelova.

Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja

U cilju razvoja općine Brestovac je potrebno optimalno upravljanje prostorom kroz usklađeno prostorno planiranje, učinkovito gospodariti otpadom, izgraditi kvalitetnu i modernu komunalnu infrastrukturu, poticati povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, provoditi programe zaštite i spašavanja i dr.

Kvalitetna poduzetnička i komunalna infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva u općini Brestovac, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtijevaju dodatna ulaganja u izgradnju neadekvatne i nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture, posebice sustava vodoopskrbe, odvodnje i sustava gospodarenja otpadom. U okviru ovog cilja treba razvijati i poboljšanje sustava opskrbe plinom i električnom strujom, uvođenje novih tehnologija u proizvodnu i uslužnu djelatnost, podizanje kvalitete uređenosti javnih površina, uređenje javne rasvjete te unaprjeđenje prometne povezanosti i jačanje prometne sigurnosti stanovnika općine Brestovac.

Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu

Poduzetništvo je gospodarska aktivnost pojedinca ili više partnera da uz određeno ulaganje kapitala i preuzimanje rizika uz neizvjesnosti uđe u poslovni pothvat s ciljem stvaranja profita.

To je način gospodarskog djelovanja u kojem poduzetnik odlučuje što, kako i za koga stvoriti i na tržištu realizirati ulazeći u poduzetnički pothvat na svoj trošak i rizik s ciljem stjecanja dobiti.

Poduzetnička klima je temelj razvoja boljeg društva i podrazumijeva jednako društveno i privatno poduzetništvo u općini Brestovac. Poduzetništvo zahtjeva znanje, istraživanje, vještine, hrabrost i umrežavanje na razini općine Brestovac i šireg područja. Bit poduzetništva je u stalnom traženju novih ideja, maštovitosti u pronalaženju novih mogućnosti u poslovanju, pouzdanoj intuiciji i procjeni, te resursima kojih u općini Brestovac ima dovoljno za nesmetan razvoj. U tom cilju potrebno je daljnje unapređenje procedura i modele za rad tijela Općine te efikasnije planiranje na višegodišnjoj razini, jačanje razvojnih kapaciteta Općine za korištenje svih mogućnosti članstva u EU, uređenje prostorno planske dokumentacije, razvoj i provođenje programa, edukacija i treninga za razvoj primjenjivih poduzetničkih vještina, kreiranje održivih modela zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja te povezivanje potpornih institucija i dionika u sektoru poduzetništva općine Brestovac

11. UTVRĐENE MJERE PREMA CILJEVIMA I PRIORITETIMA

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.1. Održivi razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivredne proizvodnje
MJERA	1.1.1. Rekonstrukcija, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
OPIS MJERE	Investicije za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva imaju za cilj ima povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kroz proširenje kapaciteta primarne poljoprivrede proizvodnje, modernizacijom postojećih farmi i poboljšanjem kvalitete proizvoda uvođenjem novih tehnika i tehnologija što će dovesti do stvaranja održivih tržišnih ekonomija. Cilj ove mjere je i pridonijeti povećanju konkurentnosti hrvatskih proizvoda, posebice onih ekoloških, i rastu zapošljavanja u ruralnom području općine Brestovac, te omogućiti modernizaciju postojećih poljoprivrednih kapaciteta i resursa.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.1. Održivi razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivredne proizvodnje
MJERA	1.1.2. Poticanje izgradnje preradbenih i skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače
OPIS MJERE	Potencijalni projekti za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda imaju za cilj povećanje vrijednosti proizvoda primarne poljoprivredne proizvodnje, kako za primarne poljoprivredne proizvođače općine Brestovac, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Nužna su i ulaganja u skladišne kapacitete, hladnjače, sušare, hangare, silose i slične objekte koji će pomoći razvoju poljoprivrede i prehrambene industrije.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.1. Održivi razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivredne proizvodnje
MJERA	1.1.3. Podizanje razine obrazovanja i primjene znanja u poljoprivredi
OPIS MJERE	Svrha mjere je analizirati obrazovne programe u sektoru obrazovanja u sektoru poljoprivrede i prezentirati mogućnosti za modernizaciju i usklađenost postojećih obrazovnih profila i programa obrazovanja odraslih, potrebe za razvojem novih programa te razvoj strategije budućeg unapređenja obrazovnih programa za odrasle u općini Brestovac. Nakon toga potrebno je organizirati edukacije, radionice i slične oblike obrazovanja kako bi se pojedinci uskladili s potrebama na tržištu rada, te mogućnostima njihovog suvremenog oblikovanja karijera u sektoru poljoprivrede. Ruralna područja posebno su izložena depopulacijskim procesima, što je, između ostalog, prouzročeno i nedovoljno razvijenim gospodarskim aktivnostima. Stoga je ova mjera usmjerena na poticanje samozapošljavanja i zapošljavanja domicilnog stanovništva putem revitalizacije tradicionalnih obrtničkih i gospodarskih aktivnosti, marketinških aktivnosti i edukacije domicilnog stanovništva.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.1. Održivi razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivredne proizvodnje
MJERA	1.1.4. Potpora umrežavanju i povezivanju različitih dionika u poljoprivredi i turizmu
OPIS MJERE	Ekonomska forma koja omogućava regionalni razvoj kroz postizanje inovativnosti, veće produktivnosti, konkurentnosti i izvozne orijentacije privrede su klasteri ili različiti oblici umrežavanja ili povezivanja. Za postizanje takvih rezultata zadužena je komplementarna grupacija poljoprivrednih i turističkih subjekata i institucija koje vezuje isti interes. Stoga je model klasterizacije u turizmu prihvaćen širom svijeta, pa bi se trebao razvijati i u općini Brestovac, kao moćan okvir za održivi razvoj destinacije sa ekonomskog, društvenog i ekološkog stanovišta.

	Sposobnost pružanja veće vrijednosti kroz model klastera, omogućava općini Brestovac da putem brojnih aktivnosti u ‘turističkom i poljoprivrednom lancu vrijednosti’ bude konkurentnija i da očekuje bolje poslovne rezultate.
--	--

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.2. Razvoj prepoznatljivih oblika selektivnog turizma
MJERA	1.2.1. Razvoj turističkih proizvoda i usluga ruralnog, ekološkog, lovnog, sportskog, kulturnog i ostalih oblika turizma
OPIS MJERE	Ciljevi i prioriteti razvoja selektivnog turizma usmjereni su na poticanje razvoja ruralnog, ekološkog, lovnog, sportskog, kulturnog i ostalih oblika turizma, podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta, brandiranje turističkih proizvoda, s krajnjim ciljem povećanja konkurentnosti županijskog turističkog proizvoda. Za razvoj turizma potrebno je: otvoriti turističke tvrtke, riješiti status turističkog zemljišta, donijeti prostorne planove, izraditi programe i akcijske planove razvoja turističkih destinacija općine Brestovac, unaprijediti upravljanje destinacijom i poticati razne oblike udruživanja turističkih djelatnosti i zajednički nastup na tržištu svih dionika.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.2. Razvoj prepoznatljivih oblika selektivnog turizma
MJERA	1.2.2. Edukacija i osposobljavanje dionika u sektoru turizma
OPIS MJERE	Turizam se stalno preobrazuje i neprekidno prilagođava novonastalim potrebama turista. Sukladno tome i kadrovi u turizmu svojom životnom, radnom i poslovnom filozofijom, obrazovanjem i radom, nastoje se prilagoditi sve većim zahtjevima korisnika turističkih usluga. Osnovni cilj je povećati zapošljivost ranjivih skupina u općini Brestovac kroz obrazovanje i stručno usavršavanje, kako bi ih integrirali na tržište rada u sektoru turizma i ugostiteljstva.

CILJ/PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.2. Razvoj prepoznatljivih oblika selektivnog turizma
MJERA	1.2.3. Primjena Internetske tehnologije u turizmu
OPIS MJERE	Sve veća konkurentnost na globalnom turističkom tržištu iziskuje od svih uključenih subjekata iznimne napore i ulaganja u promociju, resurse, znanje i kvalitetu kako bi ostali kompetitivni i ostvarili zadovoljavajući rast poslovanja. Zbog toga je iznimno važno biti u tijeku s najnovijim tehnološkim trendovima na Internetu te imati sva potrebna znanja kako bi se učinkovito odgovorilo izazovima globalne konkurencije. Cilj mjere je omogućiti dionicima ulaganje u Internetsku, komunikacijsku i telekomunikacijsku infrastrukturu i tehnike promocije (web site, društvene mreže, i ostale web 2.0. tehnike) koje će im omogućiti veću konkurentnost na turističkom tržištu.

CILJ/PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.2. Razvoj prepoznatljivih oblika selektivnog turizma
MJERA	1.2.4. Izgradnja, obnova i opremanje turističke infrastrukture i smještajnih kapaciteta
OPIS MJERE	Općina Brestovac bi trebala postati prepoznatljiva turistička destinacija, konkurentna i atraktivna za investicije, koja stvara radna mjesta i na održiv način upravlja razvojem na svom cjelokupnom prostoru, njeguje kulturu kvalitete, a svojim gostima tijekom cijele godine pruža gostoljubivost, sigurnost i jedinstvenu raznovrsnost autentičnih sadržaja i doživljaja. Potrebno je stoga stvoriti platformu za dolazak turista, a to je turistička infrastruktura i smještajni kapaciteti koji se do 2020. trebaju kvalitativno i kvantitativno unaprijediti. (otvaranje hotela, restorana, kampova, parkirališta, vinskih i biciklističkih staza, tematskih parkova itd.)

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.3. Poboljšanje energetske sustava, korištenje obnovljivih izvora energije i promicanje energetske učinkovitosti
MJERA	1.3.1. Poticanje energetske učinkovitosti objekata u javnom i privatnom sektoru
OPIS MJERE	Primarni cilj projekta je poticanje primjene ekonomski isplativih, energetske efikasne (EE) tehnologije, materijala i usluga, kako u javnom sektoru tako i u kućanstvima općine Brestovac, a sve kako bi se smanjila nepotrebna potrošnja energije i emisije štetnih stakleničkih plinova u atmosferu. Okosnica intervencije projekta je izgradnja kapaciteta za primjenu i provedbu sustavnog i kontinuiranog upravljanja energijom u svim zgradama javnog sektora u Hrvatskoj. Kroz aktivnosti EE projekta, radilo se na razvoju ljudskih, organizacijskih i proceduralnih resursa potrebnih za upravljanje energijom, njihovoj edukaciji te opskrbljivanju potrebnim alatima za sustavan pristup gospodarenju energijom.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.3. Poboljšanje energetske sustava, korištenje obnovljivih izvora energije i promicanje energetske učinkovitosti
MJERA	1.3.2. Smanjene emisije stakleničkih plinova i obnovljivi izvori energije
OPIS MJERE	Borba protiv klimatskih promjena se mora gledati kao prilika za razvoj gospodarstva temeljenog na niskim emisijama stakleničkih plinova u općini Brestovac. Upravo "zeleni" modeli rasta, temeljeni na energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije, mogu donijeti gospodarski rast, podići standard života građana i osigurati očuvanje okoliša, stoga se potiču investicije u tom smjeru. Povoljni insolacijski i klimatski uvjeti u općini stvaraju pozitivne preduvjete za proizvodnju električne energije, odnosno provedbu projekta izgradnje solarnih elektrana, kao i korištenje sunčeve energije za grijanje i pripremu tople vode u kućanstvima kao najrasprostranjeniji oblik korištenja sunčeve energije.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša
MJERA	1.4.1. Osiguranje zaštite od djelovanja elementarnih nepogoda
OPIS MJERE	U ovoj mjeri potiču za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima, te prevenciju takvih događanja. Potrebno je obaviti i prevenciju građenjem nasipa, retencija i odvodnih kanala, sanaciju poljoprivrednog zemljišta, građenje poljoprivrednih gospodarskih objekata i pripadajuće infrastrukture za poljoprivrednu proizvodnju koja je oštećena, nabavu osnovnog stada/matičnog jata kod domaćih životinja, kupnju i sadnju višegodišnjeg bilja te ostale aktivnosti revitalizacije ruralnog prostora.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša
MJERA	1.4.2. Očuvanje krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti
OPIS MJERE	Uz uobičajene mjere zaštite potrebno je i razvijati svijest o važnosti očuvanja i zaštite staništa na općinskoj razini, vrednovati i štititi staništa uz uključivanje komponenti antropogenih aktivnosti, pažljivim planiranjem nastojati ublažiti štetne utjecaje urbanizacije, izgradnje infrastrukture i energetske objekata na divlje svojte i njihova staništa, poticati uzgoj autohtonih sorti bilja i pasmina životinja, poticati revitalizaciju starih voćnjaka i vinograda; poticati tradicijsku i ekološku poljoprivredu te poticati revitalizaciju travnjaka i šuma.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša
MJERA	1.4.3. Uređenje i promocija arheoloških nalazišta

OPIS MJERE	Uvažavajući brojna područja u općini Brestovac koji imaju arheološke ostatke potrebno je izraditi planove upravljanja arheološkom baštinom (lokalitetima/destinacijama); osigurati sudjelovanje konzervatora u svim fazama izrade projekata i planova upravljanja arheološkom baštinom te provoditi strateško planiranje i selektivnu pripremu (od resursa do turističke atrakcije) kulturne baštine za održivo korištenje.
------------	---

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša
MJERA	1.4.4. Kontrola zagađenja i procjena rizika
OPIS MJERE	Prevenција zagađenja životne sredine se definira kao poduzimanje mjera kojima se smanjuje stvaranje zagađenja. Mjera se odnosi na smanjenje reziduala koji se ispuštaju u okolinu i redukciju štetnih komponenata iz proizvodnih procesa.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 1. ► Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša
MJERA	1.4.5. Razminiranje ratom zahvaćenih površina
OPIS MJERE	Zagađenost minama iz Domovinskog rata uzrokuje cijeli niz gospodarskih, razvojnih, ekoloških i socijalnih poremećaja, te poglavito sigurnosnih problema stanovništvu na prostorima koji su bili u područjima ratnih djelovanja. Velike poljoprivredne površine, šumski kompleksi, granični pojasi i dijelovi obala rijeka su i danas nedostupni zbog miniranosti ili sumnje u njihovu miniranost. Obaviti će se preostala kontrola i eventualno čišćenje ovakvih područja u općini Brestovac.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.1. Razvoj obrazovanja na svim razinama i promoviranje društva znanja
MJERA	2.1.1. Provedba edukacijskih programa za stanovnike općine

OPIS MJERE	Mjera je usmjerena na postizanje većeg stupnja informiranosti i znanja, promicanje poduzetničkog duha, povećanje znanja i vještina dugotrajno nezaposlenih, edukaciji ljudskih resursa za primjenu novih tehnologija, stranih jezika, osposobljavanje, certificiranje i ostali oblici obrazovanja stanovnika iz aktualnih tema.
------------	---

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.1. Razvoj obrazovanja na svim razinama i promoviranje društva znanja
MJERA	2.1.2. Organizacija manifestacija u obrazovanju, kulturi i sportu
OPIS MJERE	Cilj mjere je povećati broj djece i odraslih koji se rekreativno bave sportom, povećati broj aktivnih sportaša, podići svijest o važnosti bavljenja tjelesnom aktivnošću, povećati broj lokalnih, nacionalnih i međunarodnih kulturnih manifestacija, povećati broj edukacijskih programa za građane, itd. kroz infrastrukturno, programsko, stručno i informacijsko unapređenje društvenog područja.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.1. Razvoj obrazovanja na svim razinama i promoviranje društva znanja
MJERA	2.1.3. Osnivanje obrazovnih i potpornih ustanova za razvoj društva
OPIS MJERE	Obrazovne i poduzetničke potporne institucije su gospodarski subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog društvenog okruženja. Kroz ovu mjeru moguće je osnivanje: privatne ili javne školske ustanove, vrtići, razvojne agencije, savjetovišta, centri međunarodne suradnje i mobilnosti i slično.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture
MJERA	2.2.1. Izgradnja, obnova i unaprjeđenje predškolskih, školskih, sportskih i ostalih društvenih objekata
OPIS MJERE	Cilj mjere je održavanje i izgradnja infrastrukture u području odgoja, obrazovanja i športa (obnova/dogradnja/rekonstrukcija/opremanje

	<p>postojećih objekata, športske dvorane, društvenih i vatrogasnih domova, glazbene dvorane, jaslice i dječji vrtići, igrališta i sl.). Potrebno je i razvijati nove strukovne kurikulume usklađene s potrebama gospodarstva i tržišta rada koji će se provoditi u općini Brestovac, te poticati odlaznu i dolaznu Erasmus+ mobilnost. Potrebno je izgraditi, dograditi i rekonstruirati postojeće odnosno oformiti nove specijalizirane učionice za strukovnu nastavu (učionice/praktikumi/laboratoriji) i radionice za praktičnu nastavu te ih opremiti tehnološki suvremenom opremom, sredstvima i pomagalima.</p>
--	---

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture
MJERA	2.2.2. Povećanje raznovrsnosti usluga zdravstvene zaštite i oblika socijalne skrbi u lokalnoj zajednici
OPIS MJERE	<p>Cilj mjere je izgraditi i opremiti objekte u zdravstvu, osnažiti razvoj palijativne i hospicijske skrbi, provesti prilagođavanje zdravstvenih objekata i opreme ekološkim standardima radi poboljšanja energetske učinkovitosti, izgraditi, opremiti i prilagoditi objekte socijalne skrbi, unaprijediti dostupnost i kvalitetu podrške obiteljima s teškoćama i starijim osobama, te generalno poboljšati usluge bolničkog liječenja, osobito za ranjive skupine stanovništva. Osim toga, treba razvijati i socijalne usluge, a to su aktivnosti, mjere i programi namijenjeni sprječavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca, obitelji, skupina i zajednica, te poboljšanju kvalitete njihovog života u zajednici. Pružaju se korisnicima u njihovoj obitelji kao izvainstitucijske usluge, ili kao institucijske usluge koje se ostvaruju smještajem korisnika u domovima socijalne skrbi.</p>

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture
MJERA	2.2.3. Uspostavljanje okvira za kvalitetnije umrežavanje organizacija civilnog društva u skladu sa potrebama članova lokalne zajednice

OPIS MJERE	<p>Cilj mjere odnosi se s jedne strane na promoviranje ključnih vrijednosti civilnog društva – neovisnosti pluralizma, otvorenosti i horizontalnosti, a s druge strane poticanje aktivnog odnosa stanovnika općine Brestovac prema javnim službama i poslovima kroz podupiranje javnih rasprava, građanskih inicijativa. Potrebno je širiti prostor za djelovanje organizacija civilnog društva – stvaranjem zakonskog, političkog i socio-kulturnog okvira. Unatoč velikom broju organizacija civilnog društva na području općine, dosta je organizacija koje nemaju dovoljno znanja, ljudi i sredstava da se aktivnije uključe u život zajednice. Stvaranjem programa i mreže koji će poticati udruživanje organizacija civilnog društva, suradnju civilnog društva i obrazovnih institucija, suradnju civilnog društva i privatnog sektora unaprijedit će se socijalna kohezija i kvaliteta života. Zaključno, potrebno je napraviti povezivanje u međunarodnom okruženju kroz CBC (Cross-border cooperation) programe.</p>

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture
MJERA	2.2.4. Razvoj i unaprjeđenje programa skrbi o starijim, nemoćnima, mladima, te drugim ranjivim i potrebitim skupinama
OPIS MJERE	<p>Aktivnosti koje će se provoditi unutar mjere su promoviranje i potpora programima za zapošljavanje i samozapošljavanje u općini Brestovac, programa obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja, s naglaskom na ranjive skupine društva te potporu i stipendiranje đaka i studenata. Nadalje, potrebno je povećati kapacitete institucijskih oblika skrbi za starije i nemoćne osobe uz kontinuirano podizanje kvalitete smještaja i usluga te razviti poticanje i aktivno sudjelovanje u poboljšanju kvalitete skrbi za djecu s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.</p>

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 2. ► Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture
MJERA	2.2.5. Unapređenje i razvoj kulturne baštine
OPIS MJERE	U okviru ove mjere potrebna je obnova i rekonstrukcija kulturnih znamenitosti baštine (arheoloških nalazišta, industrijske baštine, utvrda, manjih kuća, etnološke baštine itd.) , uređenje i valorizacija bivših vojnih/ratnih i industrijskih objekata u kulturno-umjetničke, obrazovne i turističke svrhe, provedba edukacijskih i informativnih aktivnosti za poduzetnike te kulturne i turističke radnike za razvoj poduzetništva zasnovanog na održivom korištenju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti, povezivanje poduzetnika i institucija u kulturi radi obogaćivanja lokalne ponude te poboljšanje sustava upravljanja kulturnom baštinom izradom planova upravljanja promidžba odredišta kulturne baštine u turističke svrhe. Potrebno je očuvati i razvijati specifičnosti (kulturnu baštinu) nacionalnih manjina i zajednica na području općine te njegovati kulturni slavonski identitet i brand u kulturi i turizmu.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.1. Razvoj integralnog sustava gospodarenja otpadom
OPIS MJERE	Prema redu prvenstva gospodarenja otpadom prioritet općine Brestovac je sprečavanje nastanka otpada, potom slijedi priprema za ponovnu uporabu, zatim recikliranje pa drugi postupci uporabe, dok je postupak zbrinjavanja otpada, koji uključuje i odlaganje otpada, najmanje poželjan postupak gospodarenja otpadom. Ovdje su bitne aktivnosti: sanacija ilegalnih odlagališta otpada, izgradnja/rekonstrukcija odlagališta otpada, promocija recikliranja i odvajanja otpada, izgradnja eco-boxova, reciklažnih dvorišta u svim JLS-ima , izgradnja sortirnice i postrojenja za glomazni otpad, provedba aktivnosti usmjerenih na smanjenje količine otpada (uključujući edukacijske i promotivne kampanje). Cilj navedenog je razvijati ideju „zelene“ općine.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.2. Poboljšanje sustava vodovodne, kanalizacijske mreže, sustava pročišćavanja i navodnjavanja
OPIS MJERE	Upravljanje vodom značajan je dio infrastrukturne strategije općine Brestovac. Uključuje slijedeće aktivnosti ove mjere: izgradnja / rekonstrukcija/ poboljšanje vodovodne mreže, izgradnja akumulacija, izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje vodosprema, izgradnja primarnog sustava odvodnje oborinskih voda, izgradnja pročišćavača otpadnih voda, zbrinjavanje mulja s uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te izgradnja/rekonstrukcija/poboljšanje kanalizacijske mreže.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.3. Poboljšanje sustava opskrbe plinom i električnom strujom
OPIS MJERE	Ideja potpune plinifikacije općine Brestovac zamišljena je na način da područje općine bude jedinstveno plinsko distribucijsko područje s ciljem da svakom potencijalnom korisniku na tom području omogući korištenje plina pod jednakim uvjetima. To nadalje znači da projekt traje permanentno dok se svakom potencijalnom korisniku na području općine ne ostvari mogućnost korištenja plina, bilo iz umreženog distribucijskog sustava, bilo putem ugrađenih spremnika. Potrebno je planirati i unapređenje distribucijske mreže električne energije na ruralnom području te širenje mreže javne rasvjete na sva naselja.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.4. Uvođenje novih tehnologija u proizvodnu i uslužnu djelatnost
OPIS MJERE	Mjera uključuje osiguranje podrške poduzećima, subjektima malog gospodarstva, obrtima, OPG-ima za uvođenje i primjenu novih tehnologija i naprednih materijala te razvoj i izgradnju širokopojsnog internetskog područja kao preduvjeta razvoja.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.5. Podizanje kvalitete uređenosti javnih površina
OPIS MJERE	Održavanje i planiranje javnih i zelenih površina podrazumijeva slijedeće poslove: gradnja parkirališta, parkova, šetnica, fontana i sl., , košnja travnatih površina, osnivanje novih, te sanacija postojećih zelenih površina, održavanje šljunčanih i popločenih staza, sadnja i održavanje sezonskog cvijeća, održavanje parkovne opreme, održavanje i gradnja dječjih igrališta, održavanje površina u zimskom periodu po potrebi, prigodna uređenja, građevinski radovi na uređenju javnih površina i sl. s ciljem boljeg života stanovnika općine.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.6. Unaprjeđenje prometne povezanosti i jačanje prometne sigurnosti stanovnika općine
OPIS MJERE	Područje Općine karakterizira osrednja cestovna povezanost s ostatkom Županije te dobra povezanost svih naselja unutar Općine. Nerazvrstane ceste ne zadovoljavaju standarde po pitanju profila te je potrebno provesti njihovu rekonstrukciju što uključuje i izgradnju i uređenje nogostupa, parkirališta i autobusnih stajališta koja predstavljaju preduvjet za

	osiguranje dovoljnog broja dnevnih autobusnih linija, što je detektirano kao jedan od ključnih infrastrukturnih nedostataka. Potrebna je dakle rekonstrukcija i modernizacija prometnica lokalnog i regionalnog karaktera, poticanje i razvijanje međumjesnog putničkog prijevoza te razvoj sigurnosne cestovne infrastrukture i znakovlja.
--	---

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja
MJERA	3.1.7. Poticanje i jačanje malih i srednjih poduzeća (MSP)
OPIS MJERE	Mjera uključuje: poticanje udruženja i klastera na ulaganja, razvoj i implementaciju novih tehnoloških rješenja i inovacija, poticanje aktivnosti istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija poslovnog sektora u svrhu jačanja konkurentnosti njihovih proizvoda i usluga, poticanje stvaranja inovativnih start-up i spin-off poduzeća, otvaranje green i brown field investicija, osmišljavanje i provedba obrazovnih i savjetodavnih programa itd.

CILJ I PRIORITYET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu
MJERA	3.2.1. Unaprjeđenje procedura i modele za rad tijela Općine te efikasnije planiranje na višegodišnjoj razini
OPIS MJERE	Iako postoji zadovoljstvo stupnjem suradnje lokalne zajednice i administracije, potrebno je dodatno unaprjeđivati općinski administrativni kapacitet s ciljem unaprjeđivanja i proširivanja opsega usluga koje Općina Brestovac pruža svojim stanovnicima, kao i s ciljem upravljanja i praćenja usvojene strategije te projekata koji će iz nje proisteći. Kroz ovu mjeru omogućeno je stjecanje potrebnih znanja i vještina zaposlenika jedinice lokalne samouprave s naglaskom na pripremu i upravljanje projektima.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu
MJERA	3.2.1. Unapređenje procedura i modele za rad tijela Općine te efikasnije planiranje na višegodišnjoj razini
OPIS MJERE	Iako postoji zadovoljstvo stupnjem suradnje lokalne zajednice i administracije, potrebno je dodatno unaprjeđivati općinski administrativni kapacitet s ciljem unaprjeđivanja i proširivanja opsega usluga koje Općina Brestovac pruža svojim stanovnicima, kao i s ciljem upravljanja i praćenja usvojene strategije te projekata koji će iz nje proisteći. Kroz ovu mjeru omogućeno je stjecanje potrebnih znanja i vještina zaposlenika jedinice lokalne samouprave s naglaskom na pripremu i upravljanje projektima. Tu treba posebice planirati jačanje razvojnih kapaciteta Općine za korištenje svih mogućnosti članstva u EU.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu
MJERA	3.2.2. Uređenje prostorno planske dokumentacije
OPIS MJERE	Potencijalnim projektima koji su u skladu sa strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama, te imaju spremnu dokumentaciju, potrebno je pomoći u rješavanju prostorno-planske dokumentacije i rješavanje imovinsko – pravnih odnosa. Općina treba digitalizirati površine, napraviti GIS baze podataka, dorađivati prostorne planove, raditi na okrupnjavanju čestica, poticanju najma državne ili općinskih površina i objekata itd.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu
MJERA	3.2.3. Razvoj i provođenje programa, edukacija i treninga za razvoj primjenjivih poduzetničkih vještina za zapošljavanje
OPIS MJERE	Mjera uključuje: osmišljavanje i provedba obrazovnih i savjetodavnih programa za poduzetnike , osmišljavanje i provedba obrazovnih programa za nezaposlene u svrhu njihova samozapošljavanja i

	uključivanja u poduzetništvo, poticanje poduzetnika na sudjelovanje u programima cjeloživotnog obrazovanja, pripremu i provedbu programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama poduzetništva i zahtjevima tržišta rada te poticanje zapošljavanje mladih i visokoobrazovanih ljudi.
--	--

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu
MJERA	3.2.4. Razvoj i provođenje programa, edukacija i treninga za razvoj primjenjivih poduzetničkih vještina za zapošljavanje
OPIS MJERE	Mjera uključuje: osmišljavanje i provedba obrazovnih i savjetodavnih programa za poduzetnike , osmišljavanje i provedba obrazovnih programa za nezaposlene u svrhu njihova samozapošljavanja i uključivanja u poduzetništvo, poticanje poduzetnika na sudjelovanje u programima cjeloživotnog obrazovanja, pripremu i provedbu programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama poduzetništva i zahtjevima tržišta rada te poticanje zapošljavanje mladih i visokoobrazovanih ljudi.

CILJ I PRIORITET	Strateški cilj 3. ► Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu
MJERA	3.2.5. Povezivanje potpornih institucija i dionika u sektoru poduzetništva
OPIS MJERE	Kroz ovu mjeru moguće je osnivati slijedeće oblike institucija: razvojne agencije, razvojne udruge i savjetovališta, klastera, poduzetničkih centara i poslovnih zona, poslovnih inkubatori, poduzetnički akceleratori, poslovni parkovi, znanstveno-tehnološki parkovi , centri kompetencije, centri međunarodne suradnje i mobilnosti i slično, sve u cilju stvaranja platforme za razvoj poduzetništva.

12. BAZA PRIORITETNIH PROJEKATA U OPĆINI BRESTOVAC- PRILOG I

13. EVALUACIJA I IZVJEŠTAVANJE

Uspostavljanjem sustava praćenja, kontrole, vrednovanja i izvještavanja o provedbi Strategije razvoja općine Brestovac omogućava se njezina efikasna i transparentna provedba. Temeljem informacija o mogućnostima korištenja EU fondova, svi zainteresirani stanovnici bili su do finalizacije ovog dokumenta u mogućnosti prijaviti svoje prijedloge projekata putem web stranice Općine. Do tada prikupljeni prijedlozi projekta postali su sastavni dio ove Strategije razvoja i uvršteni su u Bazu projekata te se mogu s vremenom nadopunjavati po potrebi. Praćenje provedbe Strategije podrazumijeva stalni monitoring, mjerenje učinaka provedbe Strategije i to kako narativnih, tako i kvantitativnih financijskih pokazatelja te vrednovanje ukupnog strateškog plana, radi ocjene uspješnosti provedbe Strategije, odnosno ukazivanja na potrebu provođenja pravovremenih promjena Strategije za definirani vremenski period. Potrebno je analizirati pokazatelje mjera te odrediti koje su mjere uspješne, koje nisu postigle svoje ciljeve te je li potrebno ukinuti određene mjere, ili ih unaprijediti, te jesu li se u međuvremenu pojavile nove potrebe ili razvojni ciljevi koji sobom nose uvođenje novih razvojnih mjera.

Kako Općina Brestovac provodi Strategiju i izvršava svoj proračun, ključno je osigurati objektivno i kritičko vrednovanje Strategije kako bi se osigurala njena kvalitetna provedba te nadogradnja i unaprjeđenje. Vrednovanje mora dati odgovore na pitanja što, tko i kako je trebao učiniti u svrhu provedbe strategije. Ukoliko su sve potrebne aktivnosti provedene nužno je utvrditi jesu li i koliko su mjere pridonijele zacrtanim ciljevima, uz izvješće na kraju kalendarske godine. Kako bi se osigurala informacija o učinkovitosti Strategije, nužno je jednom godišnje anketirati ostale dionike o njihovoj percepciji učinkovitosti strategije i njome predviđenih mjera. Provedba postavljenih strateških ciljeva znači ostvarenje postavljene vizije. Kao što je vizija opće stanje kojem težimo tako su strateški ciljevi jasno formulirani, mjerljivi i ostvarivi što je iskazano i pokazateljima provedbe Strategije. Kao što su u izradu Strategije bili uključeni predstavnici svih segmenata dionika u našoj Općini, i u praćenju provedbe će također biti uključeni. Kako bi se osigurala transparentnost i kontinuirano sudjelovanje dionika u provedbi Strategije razvoja Općine Brestovac ova Strategija i svi prateći dokumenti bit će objavljeni i postavljeni na mrežnoj stranici Općine. Nadalje, potrebno je provesti ex-post (naknadnog) vrednovanja ove Strategije u prvoj polovici 2020. godine, što će omogućiti da se rezultati vrednovanja uzmu u obzir pri izradi sljedeće strategije 2021 – 2026.

14. ZAKLJUČAK

Naglasak na procesu izrade Strategije razvoja općine Brestovac stavljen je na partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora, te na suradnju svih sudionika. Stoga se pri izradi Strategije razvoja općine Brestovac vodilo računa o prijedlozima i mišljenju stručnjaka iz različitih područja te lokalnog stanovništva. Nadalje, svrha procesa strateškog planiranja bila je da se u direktnom razgovoru, otvorenoj diskusiji i putem radionica, ostvari partnerstvo koje mora rezultirati posvećenosti ciljevima, prioritetima i mjerama koje su zajednički utvrđene. Navedeno će osigurati kvalitetnu provedbu Strategije.

Za Strategiju razvoja općine Brestovac su predloženi strateški ciljevi među kojima su ključni obnavljanje, očuvanje i razvoj ruralnog okoliša što obuhvaća ekološki pristup kod obnove i modernizacije poljoprivrednih gospodarstava, poticanje izgradnje skladišnih i prerađivačkih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače, povezivanje subjekata u poljoprivredi i turizmu, izgradnja i opremanje turističkih kapaciteta, te razvoj turističkih proizvoda i usluga ruralnog, ekološkog, lovnog, sportskog, kulturnog i drugih oblika turizma. Uz to poticati će se energetska učinkovitost, uporaba obnovljivih izvora energije, poboljšanje komunalne infrastrukture, unapređenje prometne povezanosti itd. Prioritet će biti i u stvaranju poduzetničke klime za inovacije i razvoj poduzetništva što uključuje uređenje prostorno-planske i projektne dokumentacije, edukacije poduzetnika, zeleno gospodarstvo, jačanje razvojnih kapaciteta brestovačke općine, te jačanje zapošljavanja i povezivanje potpornih institucija i sudionika u oblasti poduzetništva općine Brestovac. Sve navedeno imati će generalni cilj: **pametna, održiva i uključiva rast općine do 2020. godine.**

15. PRILOZI

PRILOG 1. BAZA PROJEKATA

Strateški cilj 1. Obnavljanje, očuvanje i razvoj ruralnog okoliša s ciljem održivog razvoja	Prioriteti:	Mjere:	Baza projekata:
	Prioritet 1.1. Održivi razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivredne proizvodnje	Rekonstrukcija, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	<ul style="list-style-type: none"> - Kupnja opreme za primarnu poljoprivrednu proizvodnju - Podizanje nasada u poljoprivredi - Projekti navodnjavanja - Izgradnja i obnova ribnjaka - Izgradnja i opremanje staja za stoku
		Poticanje izgradnje preradbenih i skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja centralnog skladišta i hladnjače - Izgradnja sušare i silosa - Izgradnja / obnova mlina -
		Podizanje razine obrazovanja i primjene znanja u poljoprivredi	<ul style="list-style-type: none"> - EBCL i ECDL program za poljoprivrednike - Edukacijski program „pametne poljoprivrede“
		Potpora umrežavanju i povezivanju različitih dionika u poljoprivredi i turizmu	<ul style="list-style-type: none"> - Erasmus programi u turizmu i poljoprivredi - Osnivanje i razvoj kapaciteta klastera
	Prioritet 1.2. Razvoj prepoznatljivih oblika selektivnog turizma	Razvoj turističkih proizvoda i usluga ruralnog, ekološkog, lovnog, sportskog,	<ul style="list-style-type: none"> - Uređenje lovišta - Izgradnja sportskih terena - Uređenje i opremanje centra za posjetitelje/muzeja brestovačkih običaja i kulture - Brandiranje općine Brestovac - uređenje sadržaja kod ribnjaka u Brestovcu (izletište)

		kulturnog i ostalih oblika turizma	
		Edukacija i osposobljavanje dionika u sektoru turizma	<ul style="list-style-type: none"> - Eno-gastro tečajevi - Programi edukacije za turističke vodiče - Tečaj održive uporabe pesticida - Tečaj ekološke poljoprivrede
		Primjena Internetske tehnologije u turizmu	<ul style="list-style-type: none"> - Internet marketing akademija za zapošljavanje u turizmu - Izrada GPS mapa i mobilne aplikacije općine Brestovac - Izrada web stranice općine kao turističke destinacije
		Izgradnja, obnova i opremanje turističke infrastrukture i smještajnih kapaciteta	<ul style="list-style-type: none"> - Obnova turističkih kapaciteta Novo Zvečevo - Izgradnja smještajnih kapaciteta u naselju Brestovac i okolici - Izgradnja muzeja domovinskog rata Kamenska - Izgradnja hostela za mlade - Osnivanje eko-vrta sa zaštićenim i autohtonim biljkama i životinjama
	Prioritet 1.3. Poboljšanje energetskog sustava, korištenje obnovljivih izvora energije i promicanje energetske učinkovitosti	Poticanje energetske učinkovitosti objekata u javnom i privatnom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> - Energetska obnova obiteljskih kuća i javnih zgrada u općini
		Smanjene emisije stakleničkih plinova i obnovljivi izvori energije	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja solarnih i hidro elektrana - Izgradnja vjetroelektrane -
	Prioritet 1.4. Vrednovanje i zaštita prirodnih vrijednosti, resursa i okoliša	Osiguranje zaštite od djelovanja elementarnih nepogoda	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja nasipa uz rijeku Orljavu - Izgradnja akumulacije Kamenska

		Očuvanje krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomačenih svojti	- Uređenje poučne staze Natura 2000
		Uređenje i promocija arheoloških nalazišta	- Izgradnja tematske staze i centra za posjetitelje Rudina
		Kontrola zagađenja i procjena rizika	- Ugradnja pročišćivača na rijeci Orljavi - Ispitivanje kvalitete tla na području općine - Ispitivanje kvalitete vode na području općine
		Razminiranje ratom zahvaćenih površina	- Projekt označavanja minski sumnjivih područja i čišćenje od mina
Strateški cilj 2. Unaprjeđenje uvjeta življenja stanovništva Općine Brestovac, uključujući socijalnu i društvenu infrastrukturu	Prioriteti	Mjere:	Baza projekata:
	Prioritet 2.1. Razvoj obrazovanja na svim razinama i promoviranje društva znanja	Provedba edukacijskih programa za stanovnike općine	- Radionice i seminari o zdravlju za građane - Ljetna škola za mlade
		Organizacija manifestacija u obrazovanju, kulturi i sportu	- Organizacija memorijalnog sportskog turnira - Organizacija ljetnog kazališta na otvorenom - Smotra folklor "Dođi diko večeras na sijelo" - Susreti Brestovaca Hrvatske

		Osnivanje obrazovnih i potpornih ustanova za razvoj društva	- Glazbena škola za mlade folkloršaše
	Prioritet 2.2. Razvoj društvene infrastrukture	Izgradnja, obnova i unaprjeđenje predškolskih, školskih, sportskih i ostalih društvenih objekata	- Obnova školske zgrade u naseljima - Izgradnja vrtića u naselju Brestovac - Obnova i sanacija mjesnih domova: Busnovi, Dolac, Nurkovac, Skenderovci, Vilić Selo, Boričevci, Pavlovci, Orljavac, Perenci - sanacija/izgradnja vatrogasnog doma (DVD Brestovac) - uređenje stare škole (kurija B. Trenka) - uređenje stare škole u Orljavcu
		Povećanje raznovrsnosti usluga zdravstvene zaštite i oblika socijalne skrbi u lokalnoj zajednici	- Osnivanje doma za stare i nemoćne osobe u Orljavcu - Otvaranje specijalizirane ambulante u naselju Brestovac - Otvaranje privatnih domova za starije i nemoćne osobe
		Uspostavljanje okvira za kvalitetnije umrežavanje organizacija civilnog društva u skladu sa potrebama članova lokalne zajednice	- Financiranje rada udruga umirovljenika
		Razvoj i unaprjeđenje programa skrbi o starijim, nemoćnim, mladima, te drugim ranjivim i potrebitim skupinama	- Provedba programa „Pomoć u kući“
		Unaprjeđenje i razvoj kulturne baštine	

Strateški cilj 3. Razvoj konkurentnog gospodarstva i infrastrukture potrebne za razvoj poduzetništva	Prioriteti	Mjere:	Baza projekata:
	Prioritet 3.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture za privlačenje ulaganja	Razvoj integralnog sustava gospodarenja otpadom	- Izgradnja ekološki prihvatljivog odlagališta za otpad
		Poboljšanje sustava vodovodne, kanalizacijskom mreže, sustava pročišćavanja i navodnjavanja	<ul style="list-style-type: none"> - Vodovodna mreža u naselju Nurkovac - Sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u naseljima Ivandol, Busnovi, D .i G. Gučani Zakorenje i Daranovci - Sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u naseljima Jaguplije, Skenderovci, Vilić Selo, Boričevci, Deževci, Pasikovci, Kujnik i Orļjavac - Projekti navodnjavanja
		Poboljšanje sustava opskrbe plinom i električnom strujom	<ul style="list-style-type: none"> - Rekonstrukcija električne mreže - Plinifikacija naselja
		Uvođenje novih tehnologija u proizvodnu i uslužnu djelatnost	- Razvoj Internetske mreže
		Podizanje kvalitete urednosti javnih površina	<ul style="list-style-type: none"> - Uređenje parka - Izgradnja javne rasvjete u naseljima Pasikovci, Kujnik, Crljenci, Podsreće, Koprivna, Rasna - -uređenje pristupne ceste i parkirališta na groblju Pavlovci - -uređenje pristupne ceste i parkirališta na groblju Zakorenje

			<ul style="list-style-type: none"> - -uređenje pristupne ceste i parkirališta na groblju Donji Gučani - -uređenje pristupne ceste do groblja Ivandol - -uređenje pristupne ceste i parkirališta na groblju Orljavac - -uređenje pristupnih cesta do manjih i izoliranih groblja - uređenje okoliša mjesnog doma u St.Brestovcu (parkiralište,dječje igralište) - Uređenje i izgradnja igrališta - Uređenje objekta na igralištu NK Mladost Pavlovci
		Unaprjeđenje prometne povezanosti i jačanje prometne sigurnosti stanovnika općine	<ul style="list-style-type: none"> - Povezivanje tunelom prema autocesti Zagreb-Lipovac - Asfaltiranje cesta -kružni tok (križanje D38 i D51 - Obnova/ izgradnja mostova - Modernizacija nerazvrstane ceste Orljavac-Podsreće - Modernizacija nerazvrstane ceste VilićSelo-Žigerovci - Obnova cestovnog mosta na rijeci Orljavi na nerazvrstanoj cesti Orljavac-Podsreće - Modernizacija ulica u naseljima:Nurkovac,Brestovac,Dolac,Novo Zvečevo,Crljenci,Podsreće - Uređenje poljskih puteva u svim naseljima - Izgradnja nogostupa u naseljima na državnim cestama D38 i D51 Ivandol,Busnovi,D.i G.Gučani,Zakorenje,Nurkovac, Završje,Skenderovci,VilićSelo, Boričevci,Deževci,Pasikovci,Kujnik i Orljavac - izgradnja nogostupa, - izgradnja autobusnih ugibališta - izgradnja pristupnih cesta
		Poticanje i jačanje malih i srednjih poduzeća (MSP)	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja poduzetničke zone - Razvoj poduzetničkog inkubatora za start-up poduzeća
	Prioritet 3.2. Stvaranje poduzetničke klime za inovacije i razvoj u poduzetništvu	Unapređenje procedura i modele za rad tijela Općine te efikasnije planiranje na višegodišnjoj razini	<ul style="list-style-type: none"> - Osnivanje ureda za nezaposlene osobe - Osnivanje turističkog ureda općine

		Uređenje prostorno planske dokumentacije	<ul style="list-style-type: none"> - Priprema idejnih i glavnih projekata za gradnju i adaptacije objekata - Parcelacija čestica - Katastarske izmjere i preoblikovanja zemljišnih knjiga
		Razvoj i provođenje programa, edukacija i treninga za razvoj primjenjivih poduzetničkih vještina za zapošljavanje	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacije, treninzi i tribine za ciljne skupine
		Povezivanje potpornih institucija i dionika u sektoru poduzetništva	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija klastera poduzetnika s područja općine